PATVIRTINTA
Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus
2020 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. 3K-234
(2023 m. balandžio 5 d. įsakymo Nr. 3K-100 redakcija)

PRAŠYMŲ DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIETYBĖS ATKŪRIMO NAGRINĖJIMO METODIKA

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Prašymų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo nagrinėjimo metodika (toliau – Metodika) skirta nustatyti principus, kuriais turi vadovautis Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Migracijos departamentas) valstybės tarnautojai, nagrinėdami prašymus dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo (toliau – prašymas) ir įvertindami, ar pakanka prie jų pridėtų dokumentų, kai nėra pateikta tiesioginių įrodymų turėtai Lietuvos Respublikos pilietybei iki 1940 m. birželio 15 d. patvirtinti, taip pat identifikuoti pagrindinius veiksmus, kuriuos turėtų atlikti Migracijos departamento valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, vykdydami Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo procedūrą, bei nustatyti jų eiliškumą.

2. Nagrinėjant asmens prašymą Metodika vadovaujamasi tiek, kiek šių klausimų nereglamentuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 3 d. nutarimu Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo įgyvendinimo“ patvirtinto Dokumentų, susijusių su Lietuvos Respublikos pilietybe, teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) nuostatos.

3. Asmeniu, turėjusiu Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d., laikomas asmuo, turėjęs Lietuvos Respublikos pilietybę bet kuriuo metu iki 1940 m. birželio 15 d.

4. Užsienio valstybės išduoti dokumentai turi būti patvirtinti pažyma *(Apostille)* arba legalizuoti pagal Aprašo nuostatas. Kiekvienas atskiras užsienio valstybės dokumentas turi būti patvirtintas pagal žemiau nurodytą tvarką:

4.1. jeigu pateikiamas dokumento originalas – dokumentą pasirašiusio darbuotojo pareigų, antspaudo ir parašo tikrumas turi būti patvirtintas pažyma *(Apostille)* / legalizuotas;

4.2. tais atvejais, kai dokumento originalą pasirašo vienas įstaigos darbuotojas, o išduoda kitas įstaigos darbuotojas (darbuotojas nebedirba), – dokumentą išdavusio darbuotojo pareigų, antspaudo ir parašo tikrumas turi būti patvirtintas pažyma *(Apostille)* / legalizuotas;

4.3. jeigu pateikiamas archyvo išduotas dokumentas, kuris nėra sudarytas el. būdu, – archyvo darbuotojo, pasirašiusio ir išdavusio dokumentą, pareigų, antspaudo ir parašo tikrumas turi būti patvirtintas pažyma (*Apostille*) / legalizuotas;

4.3.1. tais atvejais, kai dokumento originalą pasirašo vienas archyvo darbuotojas, o išduoda kitas archyvo darbuotojas (darbuotojas nebedirba), – dokumentą išdavusio darbuotojo pareigų, antspaudo ir parašo tikrumas turi būti patvirtintas pažyma (*Apostille*) / legalizuotas;

4.3.2. tais atvejais, kai archyvo išduotas dokumentas nėra sudarytas elektroniniu būdu, tačiau jį išduodant jis buvo pasirašytas el. parašu, – dokumentą pasirašiusio darbuotojo pareigų, antspaudo ir parašo tikrumas turi būti patvirtintas pažyma (*Apostille*) / legalizuotas;

4.4. kai archyvo išduotas dokumentas sudarytas elektroniniu būdu, – dokumentą pasirašiusio ir išdavusio archyvo darbuotojo pareigų, antspaudo (jeigu dedamas) ir parašo tikrumas turi būti patvirtintas pažyma (*Apostille*) / legalizuotas;

4.5. jeigu pateikiamas dokumento originalas, bet nėra galimybės jį patvirtinti pažyma (Apostille) / legalizuoti, nes dokumentą išdavusios valstybės nėra ir šis dokumentas yra pateiktas giminystės ryšiui patvirtinti, turi būti pateiktas kitas kompetentingos institucijos išduotas dokumentas šiam faktui patvirtinti, kuris turi būti patvirtintas pažyma (*Apostille*) / legalizuotas;

4.6. jeigu pateikiama dokumento kopija, ji turi būti padaryta iš originalo, kuris turi būti patvirtintas (*Apostille*) / legalizuotas, o kopiją tvirtinusio notaro pareigų, antspaudo ir parašo tikrumas turi būti patvirtintas pažyma (*Apostille*) / legalizuotas;

4.7. dokumento originalas, patvirtintas pažyma (*Apostille*) / legalizuotas turi būti pateikiamas atskirai, t. y. neturi būti susegamas su vertimu ir pateikiamas kaip vertimo dalis.

II SKYRIUS
DOKUMENTŲ VERTINIMAS TURINT TIESIOGINIŲ ĮRODYMŲ

5. Tiesioginiai įrodymai, patvirtinantys, kad asmuo arba jo tėvai, seneliai, proseneliai ar vienas iš jų turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d., yra Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo (toliau – Įstatymas) 38 straipsnio 4 dalyje nurodyti dokumentai.

6. Jeigu Migracijos departamento įgaliotas valstybės tarnautojas nustato, kad prie prašymo pridėti tiesioginiai įrodymai, laikoma, kad pateikta pakankamai dokumentų, pagrindžiančių, kad asmuo turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d.

7. Asmuo nelaikomas asmeniu, turėjusiu Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d., šiais atvejais:

7.1. kai asmuo iki 1940 m. birželio 15 d. neteko (nustojo) Lietuvos Respublikos pilietybės;

7.2. mirė.

8. Asmuo laikomas netekusiu (nustojusiu) Lietuvos Respublikos pilietybės, jeigu pagal pareiškėjo pateiktus arba Migracijos departamento papildomai surinktus dokumentus nustatoma, kad asmuo yra netekęs (nustojęs) Lietuvos Respublikos pilietybės. Tai patvirtina:

8.1. Lietuvos centrinio valstybės archyvo pažyma, kurioje nurodyta, kad asmuo įtrauktas į „Nepageidaujamų asmenų sąrašus, nes neatleistas iš Lietuvos pilietybės įgijo kitos valstybės pilietybę“;

8.2. Lietuvos centrinio valstybės archyvo pažyma, kurioje nurodyta, kad asmuo yra įrašytas į „Lietuvos pilietybės nustojimo (atleidimo)“ bylą;

8.3. Lietuvos centrinio valstybės archyvo išduota Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Piliečių apsaugos departamento archyviniame fonde esančių pažymėjimų dėl atleidimo iš Lietuvos pilietybės kopija;

8.4. Lietuvos centrinio valstybės archyvo pažyma, kurioje nurodyta, kad asmuo yra įrašytas į „Netekusių Lietuvos pilietybės“ bylą;

8.5. asmeniui iki 1940 m. birželio 15 d. išduoto Lietuvos Respublikos užsienio paso pirmi puslapiai yra perbraukti, pažymėta panaikinimo priežastis;

8.6. asmuo neteko (nustojo) Lietuvos Respublikos pilietybės kitais tarpukario teisės aktuose nurodytais pagrindais.

III SKYRIUS
DOKUMENTŲ VERTINIMAS TURINT NETIESIOGINIŲ ĮRODYMŲ

9. Netiesioginiai įrodymai yra Įstatymo 38 straipsnio 5 dalyje nurodyti dokumentai, leidžiantys spėti, kad asmuo galimai turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d.

10. Jeigu Migracijos departamento įgaliotas valstybės tarnautojas nustato, kad Metodikos 5 punkte nurodytų tiesioginių įrodymų nėra, tačiau yra Metodikos 9 punkte nurodytų netiesioginių įrodymų, pradedamas dokumentų vertinimas remiantis dokumentų visuma.

11. Nagrinėjant prašymus vadovaujamasi Metodikos 3 priede nurodytais šaltiniais ir teisės aktais.

12. Kai nėra pateikta Metodikos 5 punkte nurodytų tiesioginių įrodymų, asmens turėta Lietuvos Respublikos pilietybė nustatoma pagal asmens gimimo datą ir vietą ir asmens tėvų turėtą pilietybę ir šiuos dokumentus:

12.1. jeigu asmuo gimė iki 1919 m. sausio 9 d., turi būti pateiktas gimimą dabartinėje Lietuvos teritorijoje patvirtinantis dokumentas ir:

12.1.1. jeigu asmuo, būdamas nepilnametis, išvyko iš Lietuvos iki 1940 m. birželio 15 d. – tėvų iki 1940 m. birželio 15 d. turėtą Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinantys dokumentai. Nesant tiesioginių įrodymų apie tėvų turėtą Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d. – asmens tėvų iki 1919 m. sausio 9 d. gyvenimo Lietuvoje faktą (pvz., iki 1914 metų ne mažiau kaip dešimtį metų Lietuvoje gyveno ir turėjo arba nuosavą nekilnojamąjį turtą arba nuolatinį darbą) ir asmens tėvų iki 1940 m. birželio 15 d. gyvenimo Lietuvoje faktą patvirtinantys dokumentai (pvz., dokumentai apie vaikų gimimą, kai vaikai gimė nuo 1919 m. sausio 9 d. iki 1940 m. birželio 15 d., dokumentai apie asmens santuoką, darbą, mokymąsi, turėtą nekilnojamąjį turtą);

12.1.2. jeigu asmuo tapo pilnametis iki 1940 m. birželio 15 d. – asmens iki 1919 m. sausio 9 d. gyvenimo Lietuvoje faktą (pvz,. iki 1914 metų ne mažiau kaip dešimtį metų Lietuvoje gyveno ir turėjo arba nuosavą nekilnojamąjį turtą arba nuolatinį darbą) ir jo iki 1940 m. birželio 15 d. gyvenimo Lietuvoje faktą patvirtinantys dokumentai (pvz., dokumentai apie vaikų gimimą, kai vaikai gimė nuo 1919 m. sausio 9 d. iki 1940 m. birželio 15 d., dokumentai apie asmens santuoką, darbą, mokymąsi, turėtą nekilnojamąjį turtą);

12.2. jeigu asmuo gimė nuo 1919 m. sausio 9 d. iki 1940 m. birželio 15 d. tuometinėje Lietuvoje, išskyrus Vilniaus kraštą ir Klaipėdos kraštą, turi būti pateiktas gimimą dabartinėje Lietuvos teritorijoje patvirtinantis dokumentas ir:

12.2.1. jeigu asmuo tapo pilnametis iki 1940 m. birželio 15 d. – jo iki 1940 m. birželio 15 d. gyvenimo Lietuvoje faktą patvirtinantys dokumentai (pvz., dokumentai apie vaikų gimimą, kai vaikai gimė nuo 1919 m. sausio 9 d. iki 1940 m. birželio 15 d., dokumentai apie asmens santuoką, darbą, mokymąsi, turėtą nekilnojamąjį turtą); ir

12.2.2. dokumentai apie asmens tėvų gyvenimo Lietuvoje iki 1919 m. sausio 9 d. faktą (pvz., iki 1914 metų ne mažiau kaip dešimtį metų Lietuvoje gyveno ir turėjo arba nuosavą nekilnojamąjį turtą arba nuolatinį darbą) ir asmens tėvų iki 1940 m. birželio 15 d. gyvenimo Lietuvoje faktą patvirtinantys dokumentai (pvz., dokumentai apie vaikų gimimą, kai vaikai gimė nuo 1919 m. sausio 9 d. iki 1940 m. birželio 15 d., dokumentai apie asmens santuoką, darbą, mokymąsi, turėtą nekilnojamąjį turtą);

12.3. jeigu asmens gimimo faktą patvirtinančiame dokumente tiesiogiai nurodyta, kad tėvai buvo Lietuvos Respublikos piliečiai, papildomų dokumentų galima nepateikti. Daugumos santuokų, sudarytų iki 1940 m. birželio 15 d., įrašuose būdavo įrašoma, kad jaunieji – Lietuvos piliečiai. Jeigu gimimo įraše tiesiogiai nenurodyta, kad tėvai buvo Lietuvos Respublikos piliečiai – turi būti pateikti tėvų iki 1940 m. birželio 15 d. turėtą Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinantys dokumentai;

12.4. jeigu asmens santuokos faktą patvirtinančiame dokumente (kai santuoka sudaryta iki 1940 m. birželio 15 d. Lietuvoje) tiesiogiai nurodyta, kad jaunieji buvo Lietuvos Respublikos piliečiai, papildomų dokumentų galima nepateikti;

12.5. kilus įtarimų, ar tikrai asmuo turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę arba ar tai tikrai yra pareiškėjo giminaitis, Migracijos departamento įgaliotas valstybės tarnautojas gali paprašyti, o ir pats pareiškėjas gali pateikti daugiau duomenų, t. y. santuoką, gyvenimo faktą, turėtą nuosavybę, mokymąsi ar darbą patvirtinančius dokumentus ar kitus dokumentus, kurie panaikintų galimas interpretacijas. Šiuo laikotarpiu gimusių asmenų tėvai taip pat turėjo būti Lietuvos Respublikos piliečiai, todėl turi būti pateikti dokumentai, patvirtinantys, kad jie buvo Lietuvos Respublikos piliečiai iki 1940 m. birželio 15 d.

Pavyzdžiai:

Pavyzdys Nr. 1. Ona Pavardytė gimė 1905 m. Kaune, 1922 m. ji įstojo mokytis, mokymosi įstaigos išduotuose dokumentuose nurodyta, kad ji – Lietuvos pilietė, 1926 m. ji sudarė santuoką,

1926 m. jai gimė sūnus. Duomenų, kad asmuo būtų netekęs (nustojęs) Lietuvos Respublikos pilietybės iki 1940 m. birželio 15 d., nėra.

Pavyzdys Nr. 2. Teresė Pavardytė gimė 1905 m. Kaune, 1926 m. ji sudarė santuoką, 1926 m. jai gimė sūnus. Jos tėvas gimė 1878 m. Kaune, 1904 m. sudarė santuoką, yra duomenų, kad iki 1915 m. turėjo žemės. Duomenų, kad asmenys būtų netekę (nustoję) Lietuvos Respublikos pilietybės iki 1940 m. birželio 15 d., nėra.

Pavyzdys Nr. 3. Ona Pavardytė gimė 1905 m. Kaune, 1922 m. ji įstojo mokytis, 1922 m. jai išduotas Lietuvos Respublikos vidaus pasas, 1926 m. ji sudarė santuoką, 1938 m. ji mirė. Duomenų, kad asmuo būtų netekęs (nustojęs) Lietuvos Respublikos pilietybės iki 1940 m. birželio 15 d., nėra.

Pavyzdys Nr. 4. Marija Pavardytė gimė 1898 m. Kaune, 1920 m. ji sudarė santuoką Panevėžyje, 1939 m. ji neteko (nustojo) Lietuvos Respublikos pilietybės įgijusi kitos valstybės pilietybę Ministrų tarybos sprendimu.

Pavyzdys Nr. 5. Janina Pavardytė gimė 1914 m. Kaune, jai 1932 m. buvo išduotas Lietuvos Respublikos užsienio pasas, kuris 1933 m. Lietuvos institucijų buvo perbrauktas ir pažymėta, kad asmuo įgijo Britanijos pilietybę, 1932 m. jai Jungtinėje Karalystėje gimsta sūnus.

Pagal pateiktus pavyzdžius Nr. 1 ir Nr. 2. Ona Pavardytė ir Teresė Pavardytė buvo Lietuvos Respublikos pilietės iki 1940 m. birželio 15 d.

Pagal pavyzdžius Nr. 3., Nr. 4., Nr. 5 Ona Pavardytė, Marija Pavardytė, Janina Pavardytė neturėjo Lietuvos Respublikos pilietybės iki 1940 m. birželio 15 d., kadangi:

- O. Pavardytė buvo jau mirusi;
- M. Pavardytė buvo netekusi (nustojusi) Lietuvos Respublikos pilietybės Ministrų tarybos sprendimu, t. y. ji neteko Lietuvos Respublikos pilietybės atlikus Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytas privalomas procedūras ir dėl jos buvo priimtas Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytas sprendimas dėl Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo;
- J. Pavardytė negali būti laikoma piliete, nes jos Lietuvos Respublikos užsienio pasas buvo perbrauktas, todėl ji neteko Lietuvos Respublikos pilietybės įgijus Britanijos pilietybę.

12.6. Jeigu asmuo gimė iki 1919 m. sausio 9 d. dabartinėje Lietuvos teritorijoje, tačiau gyveno laikotarpiu nuo 1919 m. sausio 9 d. iki 1940 m. birželio 15 d. arba gimė ir gyveno laikotarpiu nuo 1919 m. sausio 9 d. iki 1940 m. birželio 15 d. Vilniaus krašte, kuris nuo 1920 m. faktiškai buvo valdomas Lenkijos, turi būti pateikti:

12.6.1. dokumentai, patvirtinantys, kad šis asmuo ir jo tėvai (jeigu dar asmuo buvo nepilnametis) 1920 m. liepos 12 d. Lietuvos taikos sutarties su Sovietų Rusija ratifikacijos dokumentais pasikeitimo dieną buvo laikomi Lietuvos piliečiais, ir

12.6.2. dokumentai, patvirtinantys, kad šis asmuo ir jo tėvai (jeigu asmuo dar buvo nepilnametis) turėjo gyvenamąją vietą toje Vilniaus krašto teritorijoje (Metodikos 1 ir 2 priedai), kuri buvo nustatyta Lietuvos ir Sovietų Sąjungos 1939 m. spalio 10 d. sutartimi bei 1939 m. spalio 27 d. papildomu protokolu. Šiuo atveju pareiškėjui svarbu pateikti dokumentus, patvirtinančius, kad asmuo tiek 1920 m. liepos 12 d., tiek 1939 m. spalio 27 d. turėjo gyvenamąją vietą Vilniaus krašto teritorijoje. Pateikiami dokumentai gali būti apie santuoką, vaikų gimimą, mokymąsi, darbą, turėtą nekilnojamąjį turtą, namų knygų surašymo duomenis, įvairūs prašymai, liudijimai valstybinėms institucijoms, duomenys (sąrašai) apie rinkimus į Seimą 1935–1938 m. Kaip papildomas dokumentas, kuris vertinamas su dokumentų visuma, yra 1942 m. gyventojų surašymo duomenys (vien šio dokumento nepakanka).

Pavyzdžiai:

Pavyzdys Nr. 1. Petras Pavardenis gimė 1896 m. Vilniuje, 1913 m. buvo įrašytas į sodžių bendruomenę Vilniuje, 1920 m. Vilniuje jis sudarė santuoką, 1924 m. Vilniuje gimė sūnus, 1928 m. Vilniuje gimė duktė. 1938 m. jis buvo įrašytas į rinkėjų sąrašus, 1942 m. surašymo duomenimis jis gyveno Vilniuje. Duomenų, kad asmuo būtų netekęs (nustojęs) Lietuvos Respublikos pilietybės iki 1940 m. birželio 15 d., nėra.

Pavyzdys Nr. 2. Petras Pavardenis gimė 1896 m. Vilniuje, 1920 m. Vilniuje jis sudarė santuoką, 1924 m. Vilniuje gimė sūnus, 1928 m. Vilniuje gimė duktė. 1938 m. jis buvo įrašytas į rinkėjų sąrašus, 1939 m. jis mirė. Duomenų, kad asmuo būtų netekęs (nustojęs) Lietuvos Respublikos pilietybės iki 1940 m. birželio 15 d., nėra.

Pavyzdys Nr. 3. Petras Pavardenis gimė 1896 m. Vilniuje, 1920 m. Vilniuje jis sudarė santuoką, 1924 m. Vilniuje gimė sūnus, 1928 m. Vilniuje gimė duktė. 1938 m. jis buvo įrašytas į rinkėjų sąrašus, 1942 m. surašymo duomenimis jis gyveno Vilniuje. Duomenų, kad asmuo būtų netekęs (nustojęs) Lietuvos Respublikos pilietybės iki 1940 m. birželio 15 d., nėra.

Pavyzdys Nr. 4. Jonas Pavardenis gimė 1925 m. Vilniuje.

Pagal pavyzdį Nr. 1 galima teigti, kad asmuo turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d.

Pagal pavyzdį Nr. 2 asmuo neturėjo Lietuvos Respublikos pilietybės iki 1940 m. birželio 15 d., kadangi 1939 m. mirė.

Pagal pavyzdį Nr. 3 asmuo neturėjo Lietuvos Respublikos pilietybės iki 1940 m. birželio 15 d., kadangi nėra duomenų apie asmens nuolatinę gyvenamąją vietą Lietuvoje, nėra duomenų, kad būtų buvęs įrašytas į sodžių, miestų ar luomų bendruomenes Lietuvos teritorijoje bei nepateikta, kad iki 1914 m. ne mažiau kaip 10 metų turėjo nuolatinį darbą.

Pagal pavyzdį Nr. 4 reikia tikslinti duomenis, ar Jono Pavardenio tėvai gyveno 1920 m. liepos 12 d. Vilniaus krašte, taip pat ar jie kartu su sūnumi gyveno 1939 m. spalio 27 d., kadangi pats Jonas buvo nepilnametis, jo pilietybė priklauso nuo jo tėvų turėtos pilietybės.

12.7. Jeigu asmuo gimė iki 1919 m. sausio 9 d. dabartinėje Lietuvos teritorijoje, tačiau gyveno laikotarpiu nuo 1919 m. sausio 9 d. iki 1940 m. birželio 15 d. arba gimė ir gyveno laikotarpiu nuo 1919 m. sausio 9 d. iki 1940 m. birželio 15 d. Klaipėdos krašte, turi būti pateikti:

12.7.1. dokumentai, patvirtinantys, jog jis įgijo Lietuvos Respublikos pilietybę po to, kai 1923 m. vasario 16 d. buvo pripažintas Lietuvos suverenumas Klaipėdos kraštui. Klaipėdos kraštas tapo Lietuvos teritorijos dalimi (Metodikos 2 priedas) 1925 m. rugpjūčio 25 d. įsigaliojus Klaipėdos krašto konvencijai, kuri buvo pasirašyta 1924 m. gegužės 8 d. Minėta konvencija nustatė, per kokį laiką ir kas galėjo įgyti Lietuvos Respublikos pilietybę (Metodikos 3 priedas).

12.7.2. Jeigu asmuo įgijo Vokietijos pilietybę dėl to, kad Klaipėdos kraštas buvo prijungtas prie Vokietijos ir pagal 1939 m. liepos 7 d. Lietuvos ir Vokietijos sutarties dėl klaipėdiškių pilietybės pagrindu, turi būti pateikti dokumentai, kad asmuo buvo lietuvių tautybės bei prieš šios sutarties pasirašymą savo gyvenamąją vietą iš Klaipėdos krašto perkėlė į Lietuvą. Minėta sutartis nustatė, kada asmuo laikomas Vokietijos piliečiu, o kada Lietuvos piliečiu. Šiuo atveju svarbu įvertinti ir tai, ar asmuo savo valingais veiksmais siekė išsaugoti Lietuvos Respublikos pilietybę.

Pavyzdžiai:

Pavyzdys Nr. 1. Petras Pavardenis gimė 1896 m. Klaipėdoje, 1920 m. Klaipėdoje jis sudarė santuoką, 1924 m. Klaipėdoje gimė sūnus, 1925 m. Klaipėdoje gimė duktė. Duomenų, kad asmuo būtų netekęs (nustojęs) Lietuvos Respublikos pilietybės iki 1940 m. birželio 15 d., nėra.

Pavyzdys Nr. 2. Ona Pavardytė gimė 1923 m. Klaipėdoje. Duomenų, kad asmuo būtų netekęs (nustojęs) Lietuvos Respublikos pilietybės iki 1940 m. birželio 15 d., nėra.

Pagal pavyzdį Nr. 1 galima teigti, kad asmuo turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d., kadangi 1924 m. liepos 30 d. jau turėjo daugiau nei 18 metų ir tikrai gyveno Klaipėdos krašte nuo 1920 m. sausio 10 d. ligi 1924 m. liepos 30 d.

Pagal pavyzdį Nr. 2 reikia tikslinti duomenis, ar asmens tėvai turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę ir koks buvo jų statusas vaiko atžvilgiu, kadangi teisėti vaikai, kuriems sukako 10 metų, gauna tėvų pilietybę: jeigu tėvas miręs, jie gauna motinos pilietybę, jeigu moterystė perskirta, jie gauna tėvo arba motinos pilietybę, žiūrint kuriam yra pavesta vaiku rūpintis, pavainikiai vaikai, kuriems nesukako 18 metų, gauna motinos pilietybę.

13. Jeigu surenkami Metodikos 12 punkte nurodyti dokumentai ir nėra Metodikos 7 punkte nurodytų sąlygų, laikoma, kad asmuo galimai turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d.

IV SKYRIUS
PAPILDOMŲ ĮRODYMŲ RINKIMAS

14. Jeigu prašymą nagrinėjantis Migracijos departamento įgaliotas valstybės tarnautojas, pagal Metodikos II ir III skyrius įvertinęs turimus duomenis ir dokumentus, nustato, jog trūksta duomenų iki 1940 m. birželio 15 d. turėtai Lietuvos Respublikos pilietybei įrodyti arba trūksta dokumentų, kurie galėtų patvirtinti asmens pateiktą informaciją, valstybės tarnautojas gali raštu kreiptis į Lietuvos archyvus ar kitas institucijas dėl papildomų dokumentų gavimo. Į Lietuvos valstybės istorijos archyvą kreipiamasi dėl santuokos ir gimimo akto įrašų, į Lietuvos centrinį valstybės archyvą – apie asmens iki 1940 m. birželio 15 d. turėtą Lietuvos Respublikos pilietybę, jos nustojimą (netekimą), gyvenimo faktą, turėtus vidaus ar užsienio pasus, į Kauno regioninį valstybės archyvą – apie turėtus vidaus ar užsienio pasus.

15. Prašymą nagrinėjantis Migracijos departamento įgaliotas valstybės tarnautojas visais atvejais turi parengti paklausimą Lietuvos centriniam valstybės archyvui dėl informacijos, ar yra (nėra) duomenų apie pareiškėjo arba jo tėvų, senelių, prosenelių arba vieno iš jų Lietuvos Respublikos pilietybės netekimą (nustojimą) iki 1940 m. birželio 15 d. Tuo atveju, jeigu turimi (gaunami) duomenys apie tai, kad asmuo yra netekęs (nustojęs) Lietuvos Respublikos pilietybės, rengiamas teikimas dėl Lietuvos Respublikos pilietybės neatkūrimo vadovaujantis Įstatymo 9 straipsnio 1 dalimi. Tuo atveju, jeigu Lietuvos centrinis valstybės archyvas duomenų apie asmens (-ų) Lietuvos Respublikos pilietybės netekimą (nustojimą) neturi ir nėra Metodikos 7 punkte nurodytų sąlygų, tęsiamas dokumentų nagrinėjimas.

16. Migracijos departamento sprendimas pagal Įstatymo 38 straipsnio 6 dalį, kai konstatuojama, kad nėra pakankamai dokumentų, patvirtinančių, kad asmuo iki 1940 m. birželio 15 d. buvo Lietuvos Respublikos pilietis ar yra jo palikuonis, priimamas tik tais atvejais, kai įvertinus dokumentus pagal Metodikos III skyrių nustatoma, kad labiau tikėtina, kad asmuo buvo Lietuvos Respublikos pilietis ar yra jo palikuonis, tačiau nėra nei tiesioginių, nei netiesioginių įrodymų (Metodikos 5, 9 ar 12 punkte nurodytų dokumentų).

Jeigu užsienio valstybės dokumento originalo neįmanoma patvirtinti pažyma (Apostille) / legalizuoti, nes dokumentą išdavusios valstybės nebėra, tokio dokumento įrodomoji vertė yra maža ir tokiais atvejais, kai toks dokumentas yra svarbus (pvz., dėl giminystės ryšio) sprendimui priimti, minėtas dokumentas turi būti vertinamas vadovaujantis pateiktų dokumentų ir nustatytų faktų visuma.

Jeigu asmens, kuris gimė iki 1940 m. birželio 15 d. dabartinėje Lietuvos teritorijoje, gimimo faktą patvirtinantis dokumentas sudarytas ir išduotas užsienio valstybių institucijų ir apie tokio asmens gimimą Lietuvos institucijos duomenų neturi, o šis dokumentas yra svarbus giminystės ryšiui patvirtinti, rekomenduojama įvertinus visas aplinkybes rengti Migracijos departamento sprendimą pagal Įstatymo 38 straipsnio 6 dalį.

Pavyzdys. Petras Vardenis, Jono, gimė 1888 m. Panevėžyje, tačiau gimimą patvirtinantis dokumentas nepateiktas, šis įrašas yra tik 1924 m. žemės nuomos / pirkimo sutartyje. Petrui, gim. 1894 m. Panevėžyje, 1925 m. buvo išduotas užsienio pasas. Vertinant dokumentus, reikia įsitikinti, ar Petras Vardenis, Jono, gim. 1888 m. Panevėžyje, ir Petras Vardenis, gim. 1894 m. Panevėžyje, 1925 m. gavęs užsienio pasą, yra tas pats asmuo. Prie vieno iš jų yra nurodytas tėvo vardas, prie kito nėra, skiriasi gimimo metai. Įvertinus visų dokumentų visumą, labiau tikėtina, kad asmuo gali būti tas pats asmuo, tačiau teikimui dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo rengti dar nepakanka dokumentų, todėl gali būti rengiamas Migracijos departamento sprendimas pagal Įstatymo 38 straipsnio 6 dalį.

V SKYRIUS
ĮRODINĖJIMO PABAIGA

17. Migracijos departamento įgaliotas valstybės tarnautojas vieną kartą papildomai kreipiasi į pareiškėją, kad šis pateiktų papildomus dokumentus ar patikslintų informaciją. Jeigu pareiškėjas, pateikdamas papildomus dokumentus ar patikslindamas informaciją, pateikia naujos informacijos ir Migracijos departamento įgaliotam valstybės tarnautojui reikia iš naujo įvertinti dokumentus ir patikslinti informaciją, jis pakartotinai vieną kartą kreipiasi į pareiškėją, kad šis patikslintų prašomus duomenis ar pateiktų papildomus dokumentus.

18. Jeigu pareiškėjas kartu su prašymu arba papildomai raštu paprašius pateikti papildomus dokumentus, įrodančius, kad pareiškėjas yra asmuo, turėjęs Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d., arba tokio asmens palikuonis, tokius faktus patvirtinančių dokumentų nepateikė (išskyrus atvejus, kai per nustatytą laiką nepateikus dokumentų prašymo nagrinėjimas nutraukiamas arba tokie dokumentai ar duomenys gaunami paprašius iš kitų institucijų), yra rengiamas teikimas dėl Lietuvos Respublikos pilietybės neatkūrimo vadovaujantis Įstatymo 9 straipsnio 1 dalimi.

19. Jeigu pagal pareiškėjo pateiktus ir (arba) Migracijos departamento gautus dokumentus nustatoma, kad pareiškėjas nėra asmuo, turėjęs Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d., ar tokio asmens palikuonis arba kad pareiškėjas turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę tam tikru laikotarpiu (iki 1940 m. birželio 15 d.) ar yra tokio asmens palikuonis, tačiau yra Metodikos 7 punkte nurodytos sąlygos, rengiamas teikimas dėl Lietuvos Respublikos pilietybės neatkūrimo vadovaujantis Įstatymo 9 straipsnio 1 dalimi.

Prašymų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės
atkūrimo nagrinėjimo metodikos
1 priedas

LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJA 1925 M.

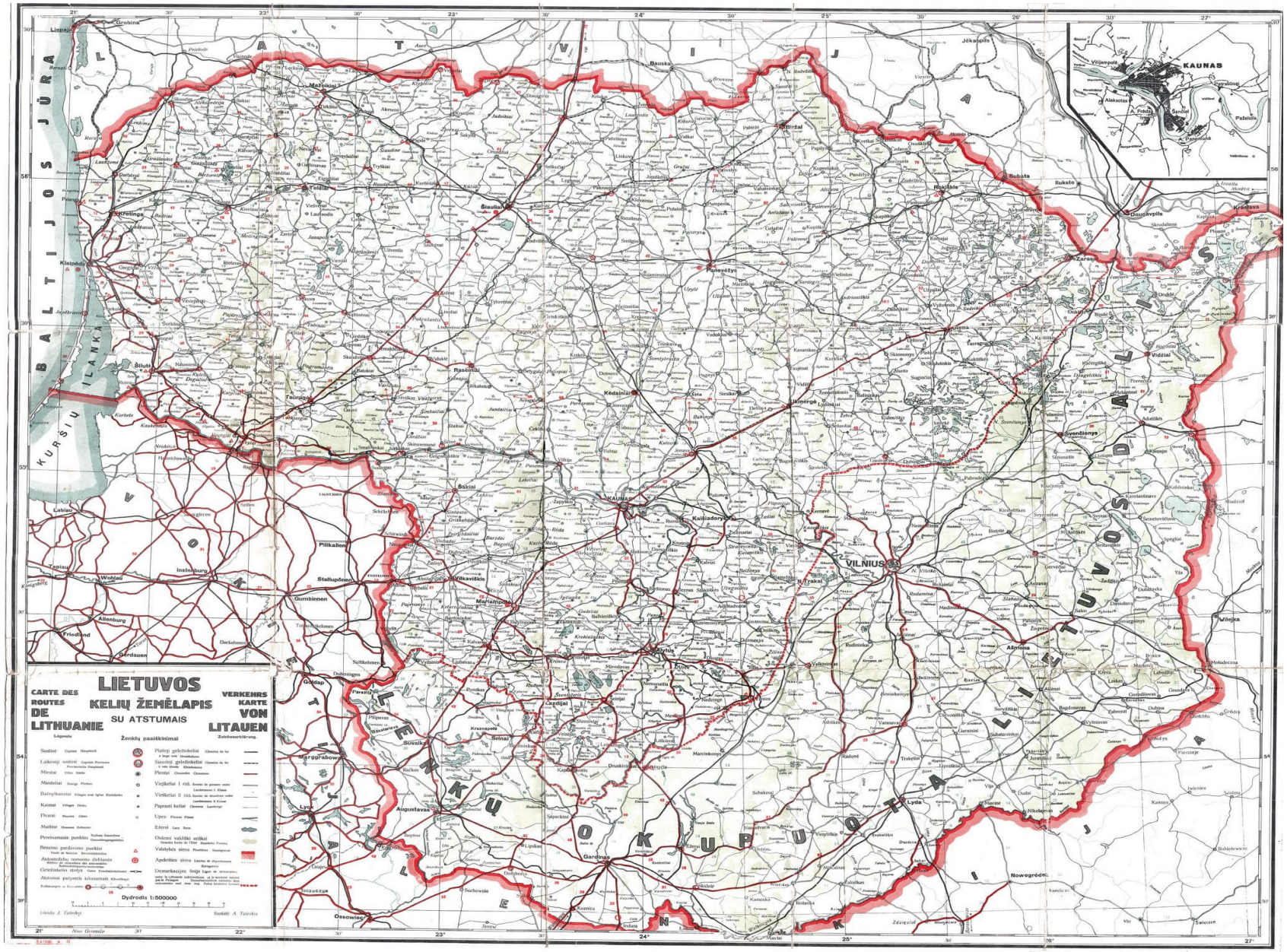

Prašymų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės
atkūrimo nagrinėjimo metodikos
2 priedas

LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJA 1920-11-29–1939-10-10

Prašymų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės
atkūrimo nagrinėjimo metodikos
3 priedas

TAIKYTINI TEISĖS AKTAI*

1. 1919 m. sausio 9 d. Laikinasis įstatymas apie Lietuvos pilietybę;
2. 1919 m. liepos 26 d. Pasų įstatai;
3. 1919 m. lapkričio 24 d. Instrukcija dėl „Sienai peržengti liudymų“ davimo pasienio gyventojams;
4. 1919 m. gruodžio 23 d. Pasų įstatai;
5. 1920 m. balandžio 2 d. Laikinojo Lietuvos pilietybės įstatymo papildymas;
6. 1920 m. lapkričio 30 d. Lietuvos taikos sutartis su Rusija;
7. 1921 m. rugpjūčio 11 d. Konvencija tarp Lietuvos ir Latvijos apie piliečių teises;
8. 1922 m. birželio 22 d. Laikinasis įstatymo apie Lietuvos pilietybę papildymas (6 paragrafas);
9. 1922 m. rugsėjo 20 d. Svetimų valstybių piliečiams vizoms duoti taisyklės;
10. 1923 m. gruodžio 22 d. Laikinasis įstatymo apie Lietuvos pilietybę papildymas (6 paragrafas);
11. 1924 m. gegužės 8 d. Klaipėdos krašto perdavimo Lietuvai konvencija;
12. 1925 m. kovo 12 d. Pasų įstatų pakeitimas;
13. 1925 m. liepos 26 d. Klaipėdos krašto piliečiams pasus duoti taisyklės;
14. 1926 m. rugpjūčio 18 d. Užsienio pasams duoti taisyklės;
15. 1928 m. gegužės 10 d. Užsienio pasams, leidimams ir vizoms duoti taisyklės;
16. 1929 m. Dažniausiai reikalingų Lietuvos įstatymų rinkinys: priede praktiški nurodymai:
16.1. Užsienio pasams duoti taisyklės;
16.2. Svetimšaliams Lietuvoje gyventi taisyklės.
17. 1929 m. spalių 9 d. Užsienio pasams, leidimams ir vizoms duoti taisyklių pakeitimas;
18. 1930 m. gegužės 31 d. Užsienio pasams, leidimams ir vizoms duoti taisyklių pakeitimas;
19. 1930 m. gegužės 31 d. Garbės konsulų tarnybos statutas;
20. 1930 m. lapkričio 29 d. Vidaus pasams duoti taisyklės;
21. 1931 m. birželio 10 d. Pasų įstatų pakeitimas;
22. 1932 m. kovo 9 d. Užsienio pasų ir vizų taisyklės;
23. 1933 m. birželio 10 d. Svetimšaliams gyventi įstatymas;
24. 1935 m. gegužės 22 d. Užsienio pasų ir vizų taisyklių pakeitimas;
25. 1936 m. gegužės 15 d. Laikino įstatymo apie Lietuvos pilietybę pakeitimas;
26. 1937 m. rugsėjo 30 d. Diplomatinių bei tarnybinių pasų ir vizų taisyklės;
27. 1937 m. lapkričio 30 d. Laikinasis įstatymo apie Lietuvos pilietybę pakeitimas (7 paragrafas);
28. 1938 m. gegužės 10 d. Vidaus reikalų ministerijos Administracijos departamento aplinkraščiai;
29. 1938 m. gegužės 12 d. Lietuvos Respublikos Konstitucija;
30. 1939 m. kovo 9 d. Pasų įstatų pakeitimas;
31. 1939 m. rugpjūčio 8 d. Lietuvos pilietybės įstatymas;
32. 1939 m. spalio 27 d. Vilniaus miesto ir jo srities tvarkymo įvedamasis įstatymas;
33. 1939 m. lapkričio 13 d. Sutartis tarp Lietuvos Respublikos ir Vokietijos Reicho dėl klaipėdiškių pilietybės;
34. 1939 m. lapkričio 24 d. Pasų įstatų pakeitimas;
35. 1939 m. gruodžio 9 d. Sutarčiai tarp Lietuvos Respublikos ir Vokietijos Reicho dėl klaipėdiškių pilietybės vykdyti taisyklės;
36. 1940 m. gegužės 3 d. Vilniaus miesto ir jo srities tvarkymo įvedamojo įstatymo pakeitimas;
37. 1940 m. gegužės 6 d. Pasų įstatų pakeitimas;
38. Lietuvos Respublikos teismų išaiškinimai.

1919 m. sausio 9 d. Laikinasis įstatymas apie Lietuvos pilietybę

Jame buvo nurodyta, kas laikomi Lietuvos piliečiais:

1) asmenys, kurių tėvai ir seneliai iš seno Lietuvoje gyveno, ir kurie patys visuomet Lietuvoje gyvena;

2) nurodytųjų pirmame punkte asmenų vaikai, kurie, kad ir negyveno visuomet Lietuvoje, bet grįžo į jon gyventi;

3) asmenys, kurie iki 1914 metų ne mažiau kaip dešimtį metų Lietuvoje gyveno ir turėjo
   a) arba nuosavą nekilnojamąjį turtą;
   b) arba nuolatinį darbą.

4) Lietuvos piliečio vaikai;

5) jo pati arba našlė;

6) Lietuvos netekėjusios pilietės vaikai, jei jie nepriimti svetimšalio jo vaikais;

7) svetimšaliai, naujai priimti Lietuvos piliečiais.

PASTABA. Lietuvos piliečiais nelaikomi asmenys, kurie, kad ir turėjo nuolatinį darbą, bet kurių darbas buvo vien tarnavimas Rusų Valstybei, t. y. rusų valdininkai.

1919 m. liepos 26 d. Pasų įstatai

§ 1.

Pasas yra asmens paliudymas.

§ 2.

Kiekvienas Lietuvos pilietis ar pilietė per 17 metų amžiaus privalo turėti pasą.

Pastaba. Paso forma ir turinys prie šio pridedami.

§ 3.

Mažamečiai iki 17 metų amžiaus įrašomi į tėvo, arba jam nesant, motinos pasą. Tėvams ar globėjams tinkant mažamečiai nuo 12 iki 17 m. amžiaus turi teisės gauti ir atskirą sau pasą.

§ 4.

Kiekvienas pilietis ar pilietė gali turėti tik vieną pasą.

§ 5.

Pasas negali būti išduotas ne Lietuvos piliečiui.

§ 6.

Iškeliaujant iš valsčiaus arba miesto, kuriame asmuo gyvena, reikia visada turėti su savin pasą ir valdžios atstovams, Milicijos pareigas einantiems reikalaujant, jis parodyti.

§ 7.

Sulaikytieji be paso dar neturintieji gyvenamos vietos Lietuvos piliečiai, jei paliudyja savo asmenį kokiu nors būdu (§ 9) baudžiami pinigine pabauda iki 25 auksinų.

Milicijantas, sulaikęs asmenį be paso, jeigu sulaikytas paliudyja savo asmenį, sustato protokole ir paleidžia suimtąjį. Pabaudą uždeda Apskrities Viršininkas ir išreikalavęs ją per miliciją išduoda kvitą pinigų gavime, o pinigus įmoka Valstybės Iždan milicijos išlaikymui pagerinti.

§ 8.

Svetimos Valstybės pilietis, kuris neturi užsienio paso, milicijoje vizuoto, išvaromas iš Lietuvos Valstybės sienių į Valstybę; iš kurios atvykęs.

§ 9.

Gyvenamojo valsčiaus arba miesto plote, kiekvienas Lietuvos pilietis ar pilietė privalo valdžios atstovui reikalaujant, paliudyti savo asmenį ir gali tai padaryti ne tik tai pasu, bet ir kitais rašto dokumentais (laiškais, vizitine kortele, metrikais ir kt.) arba liudininkais, kurie valdžios atstovui Milicijos pareigas einančiam žinomi (netgi savo pasiaiškinimu).

§ 10.

Negalįs jokiu būdu paliūdyti savo asmens suimamas ir laikomas namuose suimtiesiems iki bus išaiškinta, kas jis yra.

§ 11.

Karininkai, kareiviai, valdžios įstaigų tarnautojai ir valdininkai, moksleiviai, stodami tarnybon ar mokyklon, atiduoda savo pasą ir jo vieton gauna liudymą iš tos įstaigos ar mokyklos, kur tarnauja ar mokinasi.

§12.

Pasus išduoda valsčiuose – valsčiaus valdyba (viršaitis), o miestuose Nuovadų Viršininkai, prižiūrint apskričių ir miestų milicijos vadams. Pasą gali gauti asmuo tame valsčiuje ar mieste, kur yra jo nuolatinė gyvenamoji vieta.

Pastaba: Nuolatinė gyvenamoji vieta yra toji, kur kas del savo tarnybos, užsiėmimo, amato, arba nekilnojamojo turto gyvena arba turi naminį ūkį.

§ 13.

Už kiekvieną pasą imama 3 auksinus (markes) mokesnio. Mokesnis įnešamas Vlastybės Iždan.

§ 14.

Pasus gauti reikia savo asmuo paliudyti: ar pristatant vokiečių okupacinės valdžios išduotąjį pasą, ar kitokius rašto dokumentus arba liudininkus, kurie pažįstami tam, kas išduoda.

§ 15.

Pasus gauti reikia pristatyti savo fotografiją, kur prisegama prie paso. Šiam tikslui gali buti paimta fotografija iš okupacinės valdžios išduoto paso.

§ 16.

Gaunąs pasą privaląs duoti parašą. Kad kito paso ar liudymo jis nėra gavęs ir neturi.

§ 17.

Pametusis pasą privalo į 3 dienas pranešti apie tai įstaigai pasą išdavusiai, arba milicijos nuovadai, ar Valsčiaus Valdybai, kur pasas buvo paskutinį kartą vizuotas ir įmokėti už skelbimą apie paso pametimą 25 auksinus. Apie paso pametimą tuojau skelbiama.

§ 18.

Pametusiam pasą tuoj išduodamas laikinas liudymas ne ilgiau kaip vienam mėnesiui, prisilaikant § 14 reikalavimų.

Mėnesiui laiko praėjus gali būti išduotas nuolatinis pasas, prisilaikant § 12, § 13, ir 14 reikalavimų.

§ 19.

Miesto gyventojai perėję gyventi iš šios vietos į kitą, kad ir tame pačiame ir toje pat nuovadoje kiekvieną kastą privalo savo pasus naujai įrašyti milicijos nuovadoje.

Valsčių gyventojai privalo įrašydinti savo pasus Valsčiaus Valdyboje tik perėję gyventi į miestą arba iš vieno valsčiaus į kitą.

§ 20.

Pasų blankus spausdina: Vidaus Reikalų Ministerija ir išsiunčia juos Apskričių ir Miestų Viršininkams, kurie duoda apyskaitą iš surinktų už juos pinigų.

§ 21.

Pasai reikia išsiimti iki 1919 m. spalio mėn. 1 dienos.

Nuo tos dienos visi kitoki vidujiniai pasai (okupacinės valdžios ir k.) nustoja galios.

§ 22.

Pasai išduodami be termino, bet tiems, kam reikės atlikti kariuomenės pareigą, pasas išduodamas tik iki pašaukimo kariuomenėn metų pabaigai.

§ 23.

Prašymai ir skundai del pasų gavimo žyminiu mokesniu neapmokami.

§ 24.

Užsienio pasai išduodami Užsienio Reikalų Ministerijos arba jos įgaliotų įstaigų, atimant vidaus pasus, kurie grąžinami pristačius užsienio pasus.

1919 m. lapkričio 24 d. Instrukcija dėl „Sienai peržengti liudymų“ davimo pasienio gyventojams

§ 1. Pasienio gyventojai yra Lietuvos piliečiai, kurie gyvena greta sienos, ne toliau kaip per 40 kilometrų nuo sienos.

§ 2. Pasienio gyventojai turi teisės pereiti sieną tam tikrais liudymais („Sienai peržengti liudymas“) duodamais ne ilgesniam kaip 3 mėnesių laikui.

Pastaba. Liudymo laikas skaitomas nuo senos peržengimo dienos.

§ 3. Asmens, kurie nėra išgyvenę pasienio srity ištisai 6 mėn., šių liudymų gauti negali.

§ 4. Asmens, apie kuriuos eina teismo tardymas ir šiaip jau nusižengusieji įstatymams, neturi teisės minėtųjų liudymų gauti.

§ 5. Asmens, turintieji tokius liudymus, gali peržengti sieną tik pro Muitines ir Pereinamuosius Punktus.

§ 6. Nurodytus 2-me str. liudymus duoda Valsčių ar miestų Valdybos tam tikra forma, Iškerpant juos iš šniūruotos knygos, tokia tvarka, kad duodamoj įstaigoj paliktų vienas leidimo egzemplorius (unikatas) su visais dublikate pažymėtais užrašais.

§ 7. Pasienio gyventojai, gavę „Sienai peržengti liudymą“, gali peržengti sieną kelis kartus, kol liudymas turi galios. Pereinantieji sieną asmens privalo duoti muitinei savo liudymą atatinkamai pažymėti. Liudymui galios nustojus muitinės privalo atimti iš savininko ir teikti jį davusiai įstaigai.

§ 8. Pametusieji liudymą Lietuvos Valstybės žemėj negali peržengti sienos, kol išrodys, kad liudymas tikrai pamestas, ir kol gaus naują liudymą. Atsiradus senajam, jis (senasis) gražinamas davusiai įstaigai.

§ 9. Tuo pat būdu reikia pasielgti ir pametus liudymą užsieny, tiktai pametęs liudymą asmuo gali būti įleistas Lietuvon ne kitaip, kaip ištyrus jo asmenį ir įsitikrinus sąraše, kad jis tikrai turėjo liudymą.

§ 10 Už peržengimą sienos be užsienio paso be tam tikro liudymo, arba kad ir su liudymu, bet ne toje vietoje, kur nurodyta liudyme, ir pagaliau už liudymų pavėlavimą baudžiama iš esamųjų įstatymų.

§11. Liudymų formuliarai (blankai) spausdinami Vidaus Reikalų Ministerijos ir siuntinėjami kiek reikiant Apskričių Viršininkams.

§ 12 Apskričių Viršininkai privalo žiūrėti, kad liudymai būtų duodami teisingai, o už kiekviena nusižengimą traukti atsakomybėn.

§ 13, Duotų liudymų skaičių Valsčių ir Miestų Valdybos praneša kas mėnuo Apskričių Viršininkams.

§ 14 Už kiekvieną liudymą imama 2 auks. mokesnio.

§ 15. Minėtas mokesnis per Apskrities Viršininką įnešamas kas mėnuo Valstybės iždan, Vidaus Reikalų Ministerijos sąskaiton, o kvitas paliekamas byloje.

1919 m. gruodžio 23 d. Pasų įstatai

§ 1.

Pasas yra asmens paliūdimas. Pase įrašoma – 1) paso savininko (ės) vardas ir pavardė, 2) gimimo diena, 3) gimimo vieta, 4) nuolatinė gyvenamoji vieta, 5) užsiėmimas, 6) tikyba, 7) tautybė, 8) šeimynos sudėtis, 9) dokumentai, kuriais remiantis pasas duotas.

§ 2.

Kiekvienas Lietuvos pilietis ar pilietė per 17 metų amžiaus privalo turėti pasą.

§ 3.

Mažamečiai ligi 17 metų amžiaus įrašomi į tėvo arba į motinos pasą. Tėvams ar globėjams tinkant, mažamečiai nuo 12 ligi 17 metų amžiaus turi teisės gauti ir atskirą sau pasą.

§4.

Kiekvienas pilietis ar pilietė gali turėti tik vieną pasą.

§ 5.

Pasas negali būti išduotas ne Lietuvos piliečiui.

§ 6.

Miestuose ir iškeliaujant iš valsčiaus arba iš miestelio, kuriame asmuo gyvena, reikia visada turėti su savim pasas ir, valdžios atstovams, milicijos pareigas einantiems, reikalaujant, jis parodyti. Sulaikytieji be paso baudžiami pinigine bauda ligi 50 auks.

§ 7.

Sulaikytasai be paso ir negalįs kitu būdu paliudyti savo asmens suimamas ir laikomas namuose suimtiemsiems, ligi bus išaiškinta, kas jis yra. Suimtasis baudžiamas pinigine bauda ligi 50 auks. ir laikomas jo paties lešomis, Vidaus Reikalų Ministerijos nustatyta taksa

§ 8.

Valdžios įstaigų tarnautojai ir valdininkai, kariškiai ir moksleiviai, stodami tarnybon ar mokyklon, atiduoda savo pasus tai įstaigai, kurion įstojo, o jo vieton gauna laikiną liudymą iš tos įstaigos ar mokyklos, kur tarnauja ar mokosi.

§9.

Pasus išduoda valsčiuose valsčiaus valdyba (vitšaltis), o miestuose milicijos valdyba Vidaus Reikalų Ministerijos instrukcijomis. Pasą gali gaut asmuo tame valsčiuje ar mieste, kur yra jo nuolatinė gyvenamoji vieta.

Pastaba Nuolatinė gyvenamoji vieta šiais įstatais laikoma, kur kas dėl savo tarnybos, užsiėmimo, amato, arba nekilnojamojo turto, gyvena, arba turi naminė ūkį.

§ 10.

Už kiekvieną pasą imama 3 auksiniai (markės).

Pastaba. Negalintieji užsimokėti atleidžiami nuo mokesnio. Tam tikslui Vidaus Reikalų Ministerija duoda reikalingų instrukcijų.

§ 11.

Pasui gauti reikia pristatyti savo fotografija, kuri prisegama prie paso.

Pastaba. Vietose, kur fotografijos sunku pasidirbdinti, pasas gali būti laikinai duodamas be fotografijos, betgi nurodant, pase asmens žymes.

§ 12.

Gaunantis pas privalo duoti parašą, kad kito paso ar liudymo jis nėra gavęs ir neturi.

§ 13.

Pametusysis pasą privalo per 7 dienas pranešti apie tai pasą išdavusiajai įstaigai, arba milicijos, ar valsčiaus valdybai, kur pasas buvo paskutinį kartą vizuotas, ir įmokėti už skelbimą apie paso pametimą 10 auksinių. Apie paso pametimą tuojau skelbiama.

§ 14.

Pametusiajam pasą tuoj išduodamas laikinas liudymas ne ilgiau kaip vienam mėnesiui, laikantis 9 § reikalavimu Mėnesio laikui praėjus, duodamas nuolatinis pasas, laikantis 9, 10, 11 ir 12 §§.

§ 15.

Miesto gyventojai, perėję gyventi iš vienos vietos i kitą, kad ir tame pačiame mieste ir toje pat nuovadoje, kiekvieną kartą privalo savo pasus naujai įrašydinti milicijos nuovadoje.

Valsčių gyventojai privalo įrašydinti savo pasua valsčiaus valdyboje, tik perėję gyventi iš vieno valsčiaus į kitą.

§ 16.

Pasų blankus spausdina Vidaus Reikalų Ministerija ir siuntinėja juos pasų duodamosioms įstaigoms, kurios duoda apyskaitą iš surinktų už juos pinigų, o pinigus įneša Valstybės iždai.

§ 17.

Pasai reikia išsiimti ligi 1920 m. kovo mėn. 31 dienos. Nuo tos dienos visi kitoki pasai ir liudymai nustoja galios.

I pastaba. Neišsiėmusieji paso ligi 1920 kovo mėn. 31 d. baudžiami pinigine bauda ligi 50 auksiniu.

II pastaba. Atvažiavusieji į Lietuvą po 1920 m. kovo mėn. 31 d. Lietuvos piliečiai turi tuoj vizuotis milicijoje ir gauna ne ilgiau kaip vienam mėnesiui laikiną paliudymą, o paskui pasą šiame įstatyme numatyta tvarka..

§ 18.

Pasai išduodami be termino. Tiems, kuriems reikės atlikti kariuomenės priedermės pažymima apie tai jų pasuose.

§ 19.

Prašymai ir skundai dėl pasų įgavimo žyminiu mokesniu neapmokami.

§ 20.

Užsienio pasą išduodami Vidaus Reikalų Ministerijos arba jos įgaliotų Įstaigų, atimant vidaus pasus, kurie grąžinami, pristačius užsienio pasus.

§ 21.

Svetimų Valstybių piliečiai atvykusieji į Lietuvos Valstybę be pasų, vizuotų Lietuvos Valstybės misijoj ar konsulate, išsiunčiami iš Lietuvos Valstybės.

§ 22.

Ne Lietuvos piliečiai, gyvenantieji be pasų, išsiunčiami iš Lietuvos Valstybės.

§ 23.

Visi lig šiol išleistieji pasų įstatymai i ir įsakymai, su šiais nesutinkantieji, paskelbus šiuos įstatus nustoja savo galios.

1920 m. balandžio 2 d. Laikinojo Lietuvos pilietybės įstatymo papildymas

Prie § 3 pridėti pastebėjimą. Išimtinais atsitikimais Ministerių Kabinėto nutarimu gali būti priimtas Lietuvos piliečiu svetimšalis, kuris ir nėra išgyvenęs Lietuvoje paskutinių penkerių metų (§ 2. p. 1.).

Prie § 4 pridėti pastebėjimą. Išimtinais atsitikimais Ministerių Kabineto nutarimu gali būti leista svetimšaliui pirktis ir kitokiu būdu įsigyti Lietuvoje nuosavybe nekilnojamasis turtas.

1920 m. lapkričio 30 d. Lietuvos Taikos Sutartis su Rusija

Čia pridedamas Lietuvos taikos sutarties su Rusija tekstas, pasirašytas Maskvoje tūkstantis devyni šimtai dvidešimtais metais liepos mėnesio dvyliktą dieną Demokratinės Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotinių iš vienos šalies ir Rusijos Socialistinės Federacinės Tarybų Respublikos Vyriausybės įgaliotinių iš kitos šalies, tų pačių metų rugpjūčio mėnesio šeštą dieną yra ratifikuotas Demokratinės Lietuvos Respublikos Steigiamojo Seimo, einant laikinosios Lietuvos Valstybės Konstitucijos § 4, ir šiuo skelbiamas Demokratinės Lietuvos Respublikos įstatymu.

STRAIPSNIS I.

Remdamasi Rusijos Federacinės Socialistinės Tarybų Respublikos paskelbtąja visų tautų teise laisvai apsispręsti ligi joms visiškai atsiskiriant nuo valstybės, kurios sudėtyje jos yra, Rusija be atodairų pripažįsta Lietuvos Valstybės savarankiškumą ir nepriklausomybę su visomis iš tokio pripažinimo einančiomis Juridinėmis sėkmėmis ir gera valia visiems amžiams atsisako nuo visų Rusijos suvereniteto teisių, kurių ji yra turėjusi Lietuvių tautos ir jos teritorijos atžvilgiu.

Kad Lietuva buvo kuomet priklausiusi Rusijai, tas faktas neuždeda Lietuvių tautai ir jos teritorijai jokių pareigų Rusijos link.

STRAIPSNIS V.

Valstybėms pripažinus nuolatinį Lietuvos neutralitetą. Rusija iš savo šalies apsiima tą neutralitetą saugoti ir dalyvauti garantijose tam neutralitetui išlaikyti.

STRAIPSNIS VI.

Asmens, kurio šios sutarties ratifikavimo dieną gyvena Lietuvos teritorijos sienose ir kurie patys arba jų tėvai nuolatos gyveno Lietuvoj arba buvo įrašyti į sodžių, miestų arba luomu bendruomenes Lietuvos teritorijoje, taipo pat asmens, kurie prieš 1914-tus metus išgyveno Lietuvoje ne mažiau kaip paskutinę dešimtį metų, turėdami nuolatinį darbą, išėmus buvusius civilinius bei kariuomenės tarnautojus, kilinio ne iš Lietuvos, su jų šeimynomis, - tuo pačiu pripažįstami Lietuvos Valstybės piliečiais.

Tos pačios kategorijos asmens, kurie šią sutartį ratifikuojant gyvena trečios valstybės teritorijoje, bet nėra tenai naturalizavęsi, lygiu būdu pripažįstami Lietuvos piliečiais.

Tačiau asmens, sukakę 18 metų ir gyvena Lietuvos teritorijoje, turi teisę per vienus metus nuo šios sutarties ratifikavimo dienos pareikšti norį išlaikyti (optuoti) Rusijos pilietybę: jų pilietybe seka jų vaikai, nesukakę 18 metų ir žmona jeigu tarp vyro ir žmonos nėra kitokio susitarimo.

Tokiu pat būdu asmens, kurie gyvena Rusijos teritorijoje ir kuriems yra pritaikomos šio straipsnio pirmos dalies sąlygos, tuo pat laiko tarpu ir tomis pačiomis sąlygomis gali optuoti Lietuvos pilietybę.

Padariusieji optacijos pareiškimą, taip pat tie, kurie seka jų pilietybe, išlaiko savo kilnojamojo ir nekilnojamojo turto teises, eidami esamais įstatymais tos valstybės, kur jie gyvena, bet privalo per vienus metus nuo savo pareiškimo dienos apleisti jos teritoriją; jie turi teisę visą savo turtą likviduoti arba išsivežti su savim.

P a s t e b ė j i m a s 1: Asmenims, kurie gyvena Kaukaze Ir Azijos Rusijoje, šiame straipsnyje nurodytieji terminai tiek pareiškimui paduoti, tiek išvažiuoti, pratęsiami dar vieniems metams.

P a s t e b ė j i m a s 2: Optantų teisėmis, šiame straipsnyje pažymėtomis, naudojasi ir tie piliečiai, kurie ligi pasaulinio karo ir jo metu gyveno vienos šalies teritorijoje, o šią sutartį ratifikuojant gyvena antrosios teritorijoje.

Tremtiniai savo turtui, kurio jie negalėjo išsivežti, eidami tremtinių gražinimo 1920 metų birželio 30 dienos sutartimi, turi tų pačių teisių, kurios yra numatytos šiame straipsnyje optantams, bet tik tiek. kiek jie išrodys, kad tas turtas priklauso jiems ir prieš jiems išvažiuojant buvo faktinai jų valdomas.

STRAIPSNIS VII.

Abiejų susitariančių šalių tremtiniai, kurie nori sugrįžti savo tėvynėn, gražinami tėvynėn, kiek galima, trumpiausiu laiku.

Grąžinimo tvarką ir sąlygas bendrai nustato susitariančių šalių vyriausybės.

STRAIPSNIS XV.

Ratifikavusios šią sutartį Lietuvos Vyriausybė atleidžia Rusijos piliečiams ir optuojantiems Rusijos pilietybę. O Rusijos Vyriausybė – Lietuvos piliečiams ir optuojantiems Lietuvos pilietybę. tiek civiliniams, tiek kariniams, visų politinių ir discipliniinių bylų bausmes. Jeigu tų bylų reikalu dar nėra padaryta nusprendimo. tai jos panaikinamos.

Nesinaudoja amnestija asmens, aukščiau nurodytus nusikalstamus darbus padarę jau šią sutartį ratifikavus.

Asmens kriminaliniu teismu nuteisti už nusikaltimus, kuriems nėra amnestijos sugrįžta tėvynėn atlikę bausmę. Jei tos rūšies bylų reikalų nebus nusprendimo per metus nuo dienos, kada kaltinamasis buvo pašauktas tieson, tai po to laiko jisai perduodamas jo krašto vyriausybei su visa bylos medžiaga.

Tuo pačiu žygiu abi susitarančios šalys atleidžia ir saviems piliečiams bausmes už darbus, padarytus prieš sutarties ratifikavimą antrosios šalies naudai.

1921 m. rugpjūčio 11 d. Konvencija tarp Lietuvos ir Latvijos apie piliečių teises

Lietuva iš vienos ir Latvija iš kitos pusės rado reikalinga sudaryti tarp savęs sekančią sutartį ir tam tikslui įgaliavo:

Latvijos valdžia savo Užsienio Reikalų Ministerį p. Z. A. Melerovicz.

Lietuvos Valdžia savo Užsienio Reikalų Ministerį p. dr. Juozą Purickį.

Minėtieji įgalioti asmens, suėję Rygoje, patikrinę vieni kitų įgaliavimus ir pripažinę juos visai tvarkoje ir atatinkama forma sustatytais, susitarė apie šituos štai punktus:

I.

Lietuvos ir Latvijos pilietybe rišama sulig abiejų valstybių pilietybės įstatymų. Tačiau:

a) asmens, kuriuos abejų valstybių įstatymai laiko savais piliečiais, turi teisę pasirinkti ar vieną ar kitą pilietybę. Minėtieji asmens negali būti traukiami atsakomybėn, nei baudžiami, nei prie jų taikoma koki nors išimtinį įsakymai dėl to, kad jie pasirinko kitą pilietybę arba dėl kylančių iš to pasirinkimo išdavinių.

b) asmens, priklausantieji teritorijai vienos, sutartį darančių valstybių, kurie ligi 1914 metų rugiūčio mėn. 1 d. išgyveno ne mažiau 25 metų antrosios valstybės teritorijoj, gali reikalauti, kad jie būt priimti tos valstybės pilietybėn.

Asmens, kuriems nepritaikomos raidės „b“ taisyklės, pripažįstami tos valstybės piliečiais, kuriai jie priklauso.

II.

Be § I-mame raide „b“ nurodytų asmenų, turinčių privalomos teisės pilietybei gauti abi valstybės pasilieka sau teisę suteikti savo pilietybę:

a) pirmojo § raidės „b“ minėtų asmenų vaikams,

b) ne saviems piliečiams. Kurie ne mažiau 5 metų išgyveno jų valstybėje.

Vienos valstybės pilietė, kuri ištekėdama už antrosios valstybės piliečio, įgijo tos valstybės pilietybę, per vienerius metus, jos moterystei pasibaigus, gali priimti senąją pilietybę.

Pilietybės suteikimo tvarką nustato katros valstybės vidaus įstatymai ir taisyklės.

III.

Pilietybės vienoj, sutartį darančiųjų valstybių nustoja:

a) kas priima svetimą pilietybę,

b) kas tuo pat laiku yra dar kitos kurios valstybės pilietis.

IV.

Lietuviai, gyveną Latvijoj ir latviai gyveną Lietuvoj, turi teisės optuoti savosios tautos valstybės pilietybę, net ir tuomet, jeigu jau buvo priėmę gyvenamosios valstybės pilietybę.

Tie patys asmens turi teisę reikalauti, kad jie būtų priimti gyvenamosios valstybės pilietybėn, jei jie joje išgyveno ne mažiau 20 metų.

V.

Optacijos pareiškimas įteikiamas optuojamosios valstybės konsului. Konsulas sulig savo valstybės įstatymų ir įsakymų ir sulig šitos konvencijos priima arba atmeta optaciją.

Už nepilnamečius arba už kieno nors globoj ir atsakomybėj esamus asmenis optaciją pareiškia jų globėjai ir atsakytojai.

VI.

Vyro optacija apima ir žmoną ir vaikus ligi 18 metų amžiaus.

Adoptuotiems ir legitimuotiems vaikams yra privaloma adoptavusių ir legitimavusių juos tėvų optacija.

VII.

Optuoti leidžiama per dvejetą metų, pasikeitus šios sutarties ratifikavimo raštais. Tam laikui išėjus pilietybė galima įgyti tiktai sulig tos valstybės įstatymų ir taisyklių, kurios pilietybė norima įgyti.

VIII.

Kas yra optavęs kitą pilietybę, pasilaiko visas teises į savo judamąjį ir nejudamąjį turtą savo senoj tėvynėj lygiai su tos pačios valstybės piliečiais.

Tačiau šitie asmenys per vienus metus nuo optacijos pareiškimo dienos gali persikelti valstybėn, kurios pilietybę jie optavo ir turi teisę įsivežti visą savo judamąjį turtą, kurį įsigijo savo ūky ir kurį įsigijo savo ūkio reikalams, nemokėdami nei muito nei kitų mokesnių arba ypatingų ančdėlių nei už išvežimą iš vienos valstybės nei už įvežimą kiton.

IX.

Kas yra nuolatai gyvenęs vienoj sutartį darančių valstybių ir jau seniau priėmęs antrosios valstybės pilietybę, tas per vienerius metus nuo pasikeitimo dienos šios sutarties ratifikavimo raštais, išsikeldamas savo tėvynėn, turi tas pačias teises savo turtui išsivežti, kaip ir optantai.

Asmenims, kurie sulig šios sutarties § II-jo išvaromi, duodama tiek laiko prieš išvažiavimo dienos paskyrimą, kiek reikalinga likviduoti jų turtui, išvažiavimo laikas nustatomas išvarančios valstybės atatinkamos įstaigos, susitarus su tos valstybės atstovu, kurios piliečiu yra išvaromasis asmuo.

X.

Išsiveždami savo judamąjį turtą optavusieji ir sulig § 9 išvažiuojantieji žmonės privalo turėti iš savo konsulatų liudymus, kad jiems sulig §§ 8 ir 9 yra leista išsivežti turtas. Liudymai turi būti vizuoti gyvenamosios valstybės atatinkamų įstaigų.

XI.

Abi valstybės pasižada kita kitos valstybės piliečiams neginti atvažiuoti savo valstybėn, tenai būti ir nuolatai apsigyventi.

Tačiau abi valstybės pasilieka sau teisę neįsileisti savo teritorijon ir išvaryti tuos antrosios valstybės piliečius, kurie užsiima priešvalstybinių darbų, arba valstybei yra apsunkinimu, bet, antrajai valstybei užklausus, turi būti praneštos išvarymo arba neįsileidimo priežastys.

Antrosios valstybės piliečius, kurie jau daugiau kaip 5 metus be pertraukos gyveno toj pat valstybėj, galima išvaryti tiktai kriminaliniu nusikaltimu.

Abi valstybės pasilaiko sau teisę nustatyti del kurių kriminalinių nusikaltimų išvarymas įvykdomos.

XII.

Vienos sutarties valstybės piliečiai kitoje valstybėje civilinių teisų procesuose ir teisės apsaugojimo atžvilgiu yra visiškai sulyginami su tos pačios valstybės piliečiais.

Taip pat neleidžiama antrosios valstybės piliečiams uždėti kitus arba didesnius mokesnius, duokles arba kokias kitokias rinkliavas, negu saviems piliečiams, išėmus tiktai mokesnius nuo užsieninių.

Prekybos ir pramonės srityse antrosios valstybės piliečiai turi tas pačias teises kaip ir savieji piliečiai.

Įgyjimas nejudamojo turto ir sutvarkymas ir steigimas prekybos ir pramonės ir finansinių organizacijų ir kitų pelno siekiančių bendrovių ir draugijų rišamas sulig ypatingųjų abiejose darančiose sutartį valstybėse veikiamųjų įstatymų ir taisyklių.

XIII.

Abi sutartį darančios valstybės patikrina savo teritorijoje gyvenantiems antrosios valstybės piliečiams, kaip ir savo piliečiams esantiems kitos tautybės valstybėj, netrukdyti ir leisti liuosai vystytis jų kulturiniai tautinėm organizacijom ir jom nedaryti jokių kliučių nei varžyti jų daugiau už kitas savo valstybėj veikiančias organizacijas su panašiais tikslais.

XIV.

Ši konvencija galioja 5 metams, pradedant nuo ratifikacijos raštais pasikeitimo dienos. Konvencijos veikimas savaimi pratęsiamas kitiems 5 metams, jei vienus metus prieš jos laikui pasibaigiant, nebus nuo jos atsisakyta vienos arba antros valstybės.

XV.

Pabodamos artimų Lietuvos ir Latvijos ryšių abi susitariančios valstybės pareiškia, kad šitoje konvencijoje viena kita duodamos teisės negali nė vienai kitai valstybei duot pagrindo reikalauti sau tokių pat teisių.

XVI.

Šita konvencija turi būti kuotrumpiausiu laiku ratifikuota. Pasikeitimas ratifikacijos raštai įvyks Rygoje.

XVII.

Konvencija surašyta lietuvių ir latvių kalbomis ir abudu tekstai yra autentiniai.

1922 m. birželio 22 d. Laikinasis įstatymo apie Lietuvos pilietybę papildymas (6 paragrafas)

Laikinasis įstatymas apie Lietuvos pilietybę (L. V. Ž. Nr. 2-3) papildomas šiaip:

§ 6.

Žmonės, kurie einant šio įstatymo I § ir jo pastaba, ar Lietuvos taikos sutarties su Rusija VI-jo straipsnio pirmąja dalim, yra laikomi Lietuvos piliečiais, bet gyvena svetimos valstybės teritorijoje, jeigu svetimoje valstybėje nėra naturalizavęsi, privalo per 6 mėnesius nuo šio įstatymo paskelbimo dienos įsiregistruoti pas Lietuvos diplomatinius atstovus ar konsulus užsienyje ir, pristatę jiems savo pilietybės išrodymus, išsiimti Lietuvos pasus. Tose valstybėse, kuriose ligi šiam laikui nėra nei

diplomatinės nei konsuliarinės Lietuvos atstovybės, nurodytas 6 mėnesių terminas laikomas nuo Lietuvos atstovybės tose valstybėse įsisteigimo dienos.

Šis dėsnis neliečia gyvenančių Rusijoje Lietuvos piliečių, kurie optuoja Lietuvos pilietybę Lietuvos taikos sutarties su Rusija VI-jo straipsnio nustatyta tvarka.

Gyvenantieji užsienyje žmonės, kurie atatinka šio įstatymo I § ir jo pastaboje ar Lietuvos taikos sutarties su Rusija VI str. pirm. dalyje išdėstomoms sąlygoms, bet neįsiregistravo pas Lietuvos atstovus ar konsulus užsienyje ir neišsiėmė Lietuvos pasų šio § nustatytuoju laiku, gali atgauti Lietuvos pilietybę tik einant šio įstatymo 3 ir 4 §§ ir jų papildymu (L. V.Ž., Nr. 26, eilinis Nr 304) nustatytuoju keliu ir sąlygomis.

1922 m. rugsėjo 20 d. Svetimų valstybių piliečiams vizoms duoti taisyklės

§ 1.

Svetimų valstybių piliečiams leidžiama įvažiuoti arba išvažiuoti iš Lietuvos arba pravažiuoti Lietuvą tik turint atatinkamą vizą.

§ 2.

Svetimų valstybių piliečiams, kurie gyvena Lietuvoje, vizas duoda Vidaus Reikalu Ministerijos Piliečių Apsaugos Departamento Pasu Skyrius, užsienyje – atstovybės ir konsulatai.

Pastaba. Diplomatines ir tarnybines vizas duoda Užsienio Reikalą Ministerija.

§ 3.

Svetimšaliams vizos yra keturių rūšių: a) įvažiuoti į Lietuvą ir išvažiuoti, b) įvažiuoti, c) važiuoti tranzitu per Lietuvą su teise apsistoti ne ilgiau kaip 7 dienoms, d) važiuoti tranzitu per Lietuvą be teisės apsistoti.

§ 4.

Šių taisyklių § 3 p. p. a ir c nurodytos vizos duodamos svetimšaliams pristačius šiuos dokumentus: 1) savo valstybės prekybos kamerų liudymą, ar sutartį su Lietuvos prekybos įstaigomis, arba Užsienio Reikalų Ministerijos, susitarus jai su Vidaus Reikalų Ministerija, išduotą leidimą įvažiuoti į Lietuvą.

Pastaba. Vizos nurodytos šių taisyklių §3 p. d duodamos visiems svetimšaliams be išimties ir be šiame § nurodytų dokumentų, jei nėra atskiro įsakymo apie uždraudimą kai kurių valstybių piliečiams per Lietuvą važiuoti.

§ 5.

Svetimšaliams vienkartinės vizos duodamos ne ilgesniam kaip vieno mėnesio terminui,

I pastaba. Ne Europos piliečiams vienkartinės vizos gali būti duodamos ligi trijų mėnesių

II pastaba. Daugkartinės vizos svetimšaliams važiuojantiems į Lietuvą gali būti duodamos Lietuvos atstovybių ir konsulatų, Vidaus Reikalų Ministerijai sutikus.

§ 6.

Tranzitinės vizos duodamos vienam kartui ir vienon kryptin.

Pastaba. Tais atsitikimais, kai keliaująs, tranzitu svetimšalis važiuoja į miestus, kuriuose nėra Lietuvos atstovybių ar konsulatų, gali būti duodamos tranzitinės vizos ten ir atgal už dvigubą mokesnį nustatytą tranzitinėms vizoms.

1923 m. gruodžio 22 d. Laikinasis įstatymo apie Lietuvos pilietybę papildymas (6 paragrafas)

Pastaba. Valstybėse, kuriose pasų sistemos nėra, pilietybei išlaikyti užtenka įsiregistruoti pas Lietuvos atstovą arba konsulą.

1924 m. gegužės 8 d. Klaipėdos krašto perdavimo Lietuvai konvencija

Straipsnis 8

Buvusieji Vokietijos piliečiai, kurie bus sukakę, Lietuvai šią konvenciją ratifikavus, daugiau per 18 metų ir kurie tikrai bus gyvenę Klaipėdos teritorijoje mažiausiai nuo 1920 metų sausio 10 d., įgyja ipso facto Lietuvos pilietybę.

Lietuvai šią konvenciją ratifikavus, per šešis mėnesius, nustodami kitokios pilietybos, galės optuoti Lietuvos pilietybę:

a) visi asmenys, gimę teritorijoje ir ten gyvenę daugiau per dešimts metų, kurie, Lietuvai šią konvenciją ratifikavus, bus sukakę daugiau per 18 metų;

b) visi asmenys, kurie Lietuvai šią konvenciją ratifikavus, bus sukakę daugiau per 18 metų ir kuriems interaliantų administracija suteikė teisę nuolatos gyventi, jeigu tie asmenys apsigyveno teritorijoje ne vėliau 1922 metų sausio 4 d.

Asmenys, kurie įgis Lietuvos pilietybę, eidami šiuo straipsniu, įgis ipso facto Klaipėdos vietos gyventojų požymį.

Straipsnis 9

Asmenys, kurie yra nurodyti pirmam 8-to straipsnio paragrafe, galės per 18 mėnesių, Lietuvai šią konvenciją ratifikavus, optuoti Vokietijos pilietybę.

Tačiau šis terminas bus sutrumpintas ligi 6 mėnesių asmenims, kurie apsigyveno Klaipėdos teritorijoje tiktai todėl, kad buvo valstybės valdininkai, ir kurie dėl tokio apsigyvenimo bus įgiję Lietuvos pilietybę.

Valstybės valdininkais bus skaitomi, pirmesnio paragrafo prasme, tie valdininkai, kurie buvo skaitomi tokiais vokiečių įstatymų ir kurie bus atsidūrę tiesioginoje žinioje Lietuvos vyriausybės arba Klaipėdos teritorijos kaip ji yra numatyta priedėlyje I (unmittelbare Staatsbeamte).

Asmenys, kurie pasinaudos tokios optacijos teise, turės per dvejus sekamus metus persikelti gyventi Vokietijon. Jie bus laisvi pasilaikyti savo nekilnojamąjį turtą, kurio jie turi teritorijoje, ir galės išsivežti savo visokios rūšies kilnojamąjį turtą. Jie neprivalės šiuo atžvilgiu mokėti jokių išvežimo muitų arba taksų.

Straipsnis 10

Ištekėjusios moterys seka pilietybės atžvilgiu savo vyrus ir vaikai, nesukakę 18 metų, seka savo tėvus visais atžvilgiais, kurie liečia straipsnių 8 ir 9 nustatymų pritaikinimą.

1925 m. kovo 12 d. Pasų įstatų pakeitimas

Pasų įstatų 1 § pakeičiamas taip:

Pasas yra asmens paliūdimas. Pase įrašoma – 1) paso savininko (ės) vardas ir pavardė, 2) gimimo diena, 3) gimimo vieta, 4) nuolatinė gyvenamoji vieta, 5) užsiėmimas, 6) tikyba, 7) tautybė, 8) šeimos sudėtis, 9) karinės prievolės atlikimas ir 10) dokumentai, kuriais remiantis pasas duotas.

§ 8 pakeičiamas taip:

Karininkai, karo valdininkai ir Krašto Apsaugos Ministerijos laisvai samdomieji tarnautojai ir moksleiviai, stodami į tarnybą ar mokyklą, atiduoda savo pasą tai įstaigai, į kurią stoja, o jo vietoje gauna laikiną liudymą iš tos įstaigos ar mokyklos, kurioje tarnauja ar mokosi.

§ 18 pakeičiamas taip:

Pasai duodami be termino. Tiems asmenims, kuriems reikės atlikti karinė prievolė, pasai duodami ligi šaukimo laiko.

1925 m. liepos 26 d. Klaipėdos krašto piliečiams pasus duoti taisyklės

Pasai duodami tik Lietuvos piliečiams. Lietuvos pilietybės įgijimas nustatomas einant žemiau nurodytas dėsniais:

1. buvusieji Vokietijos piliečiai, kurie 1924-07-30 buvo sukakę daugiau kaip 18 metų amžiaus ir kurie tikrai yra gyvenę Klaipėdos krašte nuo 1920-01-10 ligi 1924-07-30, yra įgiję savaime Lietuvos pilietybę.

Vokietijos piliečiai šio straipsnio prasme yra asmenys, kurie 1920-01-10 turėjo Vokietijos pilietybę arba įgijo Vokietijos pilietybę vedybomis ar gimimu. Asmenys, kurie vėliau yra įgiję trečiosios valstybės pilietybę, neįgyja savaime Lietuvos pilietybės.

2. Įgyjant Lietuvos pilietybę savaime, ištekėjusios moterys gauna savo vyrų pilietybę, teisėti vaikai, kuriems sukako 10 metų, gauna tėvų pilietybę: jei tėvas miręs, jie gauna motinos pilietybę; jei moterystė perskirta, jie gauna tėvo arba motinos pilietybę, žiūrint kuriam yra pavesta vaiku rūpintis. Pavainikiai vaikai, kuriems nesukako 18 metų, gauna motinos pilietybę.

3. Faktinė gyvenamoji vieta nustatoma pagal Konvencijos dėl Klaipėdos krašto 8 str. 1 p.:

4. Kol vyras neturi gyvenamosios vietos ar žmona jo gyvenamojo vietoje negyvena, ji gali savaimingai turėti savo gyvenamąją vietą.

Sprendžiamas laikas pilietybei pakeisti ir 18 metų amžiaus sukakti yra 1924-07-30 imtinai. Asmenys įgiję Lietuvos pilietybę, nustoję Vokietijos pilietybės. Kiekvienas asmuo įgijęs Lietuvos pilietybę, sukakus 17 metų amžiaus, privalo per 1 mėnesį pasirūpinti Lietuvos pasą išgauti. Tėvams ar globėjams tinkant, nepilnamečiai nuo 14 iki 17 m. amžiaus turi teisę gauti ir atskirą pasą.

Asmenys be pilietybės gauna asmens liudymus Klaipėdos krašto gubernatoriaus pasų skyriuje. Klaipėdos krašto asmens liudymas ir Klaipėdos krašto keliavimo paso turėjimas nėra Lietuvos pilietybės įrodymas ir tų asmenų liudymų ir keliavimo pasų savininkai naujam pasui gauti nuo įrodymų, kad jis yra įgijęs Lietuvos pilietybę neatleidžiami.

1926 m. rugpjūčio 18 d. Užsienio pasams duoti taisyklės

§ 1.

Išvykti į užsienį ir ten gyventi leidžiama piliečiams. Kurie turi užsienio pasą arba leidimą (saufconduit).

§ 2.

Užsienio pasus ir leidimus išduoda: Vidaus Reikalų Ministerijos pasų skyrius, Klaipėdos krašte: leidimus – gubernatūra, o užsienio pasus – direktorija, užsienyje užsienio pasus ir leidimus – Lietuvos vyriausybės įgaliotos atstovybės ir konsulatai.

Pastaba. Diplomatinius ir tarnybinius užsienio pasus duoda Užsienio Reikalų Ministerija, einant diplomatinių ir tarnybinių užsienio pasų ir vizų davimo taisyklėmis (Vyr. Žin. Nr. 80, eil. Nr. 701).

§ 3.

Užsienio pasai duodami pristačius šiuos dokumentus –

a) vidaus pasą,

b) apskrities viršininko liudymą, kad vykstantis į užsienį nėra patrauktas tieson ir mokesnių ar akcizo inspektoriaus liudymą, kad jis nepalieka neapmokėtų valstybinių mokesnių,

c) Liudymą apie kareiviavimo pareigų atlikimą, jeigu vykstantis į užsienį žmogus yra šaukiamų ar mobilizuojamų metų,

d) du prašytojo atvaizdus.

I pastaba. nepilnamečiai be aukščiau nurodytų dokumentų turi pristatyti tėvų arba globėjų leidimą į užsienį išvažiuoti.

II pastaba. Kariškiai ir valstybės tarnautojai vietoje apskrities viršininko liudymo pristato savo vyresnybės į užsienį išvažiuoti leidimą.

III pastaba. Asmenys, kurie įgiję Klaipėdos krašto vietos gyventojų pažymį, einant konvencijos 8 ir 10 str. nuo kariuomenės tarnybos ligi 1930 m. sausio mėn. 1 d. atleidžiami.

IV pastaba. Kariškiams ir valstybės tarnautojams Klaipėdos krašte užsienio pasus išduoda gubernatūra.

§ 4.

Užsienyje gyvenantiems Lietuvos piliečiams Lietuvos pasai išduodami, pristačius Lietuvos atstovybei arba konsulatui dokumentus, kurie numatyti Pasų įstatymų papildymo ir pakeitimo § 9 (Vyr. Žin. Nr. 75, eilins Nr. 671) ir Klaipėdos krašto piliečiams pasus duoti taisyklių § 12 (Vyr. Žin. Nr. 202, eil. Nr. 1356) ir tik tais atsitikimais, kai pristatytieji dokumentai nesukelia abejojimų ir atatinka Laikino įstatymo apie Lietuvos pilietybę (L. V. Nr. 2-3), Konvencijos del Klaipėdos krašto 8 ir 10 str. ir Lietuvos sutarties su Vokietija šiems Konvencijos straipsniams įvykdyti (Vyr. Žin. Nr. 169 ir 188, eil. Nr. 1186 ir 1271) dėsniams.

§ 5.

Užsienio pasai duodami pusei metų ir vieniems metams. Išėjus šiam laikui pasai gali būti pratęsiami, bet ne ilgiau kaip tam laikui, kuriam jie buvo išduoti.

§ 6.

Užsienio pasai duoda teisės keliauti į visas valstybes, jeigu pase nėra įvardytos valstybės, į kurias teleidžiama keliauti.

§ 7.

Užsienio pasuose gali būti įrašomi žmona, vaikai ir globojamieji ligi 17 metų amžiaus.

§ 8.

Užsienio pasas duoda teisės pereiti Lietuvos valstybės sieną ir grįžti atgal tik tuomet, kai jis turi Vidaus Reikalų Ministerijos pasų skyriaus arba Klaipėdos krašto gubernatūros arba Užsienio Reikalų Ministerijos arba Lietuvos atstovybių ar konsulatų užsienyje atatinkamą vizą.

§ 9.

Viza duoda teisės išvažiuoti ir įvažiuoti per vizoje išvardintas muitines.

§ 10.

Už užsienio pasus, leidimus, vizas ir pasų pratęsimą nustatomas šis mokesnis –

Už užsienio pasą arba jo pratęsimą:

vieniems metams.....50 litų

už leidimą ligi 6 mėnesių.....100,,

už vienkartinę vizą ligi 6 mėnesių.....60,,

už daugkartinę vizą ligi 1 metų.....400,,

I pastaba. Direktorija už išduodamus pasus ima šiomis taisyklėmis nustatomą mokesnį.

II pastaba. Atstovybės ir konsulatai užsienyje už išduotus užsienio pasus ima tokį pat mokesnį, kaip ir vietos vyriausybės iš savo piliečių už užsienio pasus.

§ 11.

Nuo mokesnio už užsienio pasus, leidimus, ir vizas gali būti atleisti arba gauti dokumentus sumažintu mokesniu belaisviai ir neturtėliai ir išsiunčiami iš Lietuvos svetimšaliai, kiekvienu atskiru atsitikimu: Vidaus Reikalų Ministerio, Klaipėdos krašto gubernatoriaus arba direktorijos pirmininko kam kas priklauso, ir užsienyje Lietuvos atstovo nužiūrėjimu.

§ 12.

Nuo mokesnio už užsienio pasą, vizą arba leidimą atleidžiama –

a) iš kariuomenės atleisti kariai, kurie turi gyvenamąją vietą užsienyje,

b) moksleiviai-stipendininkai, jei jie pristato švietimo arba kitų ministerijų ar direktorijos liudymus,

c) visuomenės organizacijų arba mokslo įstaigų ekskursininkai, siunčiami į užsienį, tiek atskiri žmonės, tiek ir grupės,

d) kariai siunčiami į užsienį gydytis,

e) žmonės, kurie vyksta kareiviavimo pareigų atlikti,

f) tarptautinių vagonų palydovai, orlaivių ir garlaivių tarnautojai, vykstant jiems tarnybos reikalais, jei jie turi Susisiekimo Ministerijos pažymėjimus.

§ 13.

Už sumažintą mokesnį užsienio pasai, leidimai ir vizos duodami –

a) moksleiviams, kurie važiuoja į užsienį mokintis arba gydytis,

b) valstybinių įstaigų tarnautojams ir jų šeimų nariams, kurie važiuoja į užsienį gydytis ar atostogoms,

c) atskiru Vidaus Reikalų Ministerio, o Klaipėdos krašte gubernatoriaus arba direktorijos pirmininko, kas kam priklauso, parėdymu žurnalistams, rašytojams ir laikraščių darbuotojams, kurie vyksta į užsienį spaudos reikalais.

Pastaba. Prie prašymo turi būti pristatyti atatinkamų centralinių įstaigų viršininkų liudymai.

§ 14.

Šių taisyklių § 13 nurodytiems žmonėms už užsienio pasus, leidimus ir vizas nustatomas šis mokesnis:

už užsienio pasą arba jo pratęsimą pusei metų 10 litų
už leidimą ligi 6 mėnesių..... 10,,
už vienkartinę vizą ligi 6 mėnesių..... 5,,

§ 15.

Vidaus Reikalų Ministerijos pasų skyrius, Klaipėdos krašte gubernatūra vietoje užsienio paso duoda leidimus (sauf-conduit)

a) Lietuvos piliečiams, kurie neturi del kurių nors priežasčių vidaus paso, arba kurie yra kilę iš okupuotos Lietuvos sričių, pusei metų, žiūrint pristatytų dokumentų,
b) Svetimų valstybių piliečiams, kurie neturi nacionalinių pasų, jeigu turi leidimą Lietuvoje gyventi.

§ 16.

Pilietis pasilikęs užsienyje ilgiau kaip 7 dienas nuo paso ar vizos termino pasibaigimo dienos ir neišgavęs Lietuvos atstovybėje arba konsulate paso ar vizos pratęsimo, privalo įmokėti šių įstatų §§ 10 ir 14 nustatytą trigubą mokesnį atstovybėms arba konsulatams užsienyje, o grįžus į Lietuvą moka ta pat mokesnį pasienio stočių komendantams, pereinamųjų punktų viršininkams arba įstaigoms, kurias nurodo Vidaus Reikalų Ministerija.

§ 17.

Lietuvos piliečiai išvykusieji nuolatiniai gyventi į užsienį turi kas 6 mėnesiai registruotis Lietuvos atstovybėse arba konsulatuose.

§ 18.

Užsienio pasų blankus spausdina Vidaus Reikalų Ministerija. Klaipėdos krašte užsienio pasų blankai laikomi gubernatūros žinioje.

Direktorija moka už kiekvieną blanką po 2 litu, direktorija imdama iš gubernatūros naujus pasų blankus turi atsiskaityti už ankščiau jai išduotus ir jau išrašytus pasų blankus, pristatydama gubernatūrai išduotų užsienio pasų žiniaraščius, kuriuose turi būti pažymėta –

a) užsienio pasų knygos eilinis išrašyto paso Nr.,

b) diena, kuria pasas išduotas,

c) paso blanko N.,

d) vardas ir pavardė asmens, kuriam pasas išduotas, jo užsiėmimas ir gyvenamoji vieta ir

e) įrašytas į pasą asmenų skaičius.

Pastaba. Diplomatinių ir tarnybinių pasų blankus spausdina Užsienio Reikalų Ministerija.

§ 19.

Išduodant užsienio pasą, einant šių taisyklių §§ 3-4, nurodyti dokumentai laikomi pasą davusioje įstaigoje, vidaus pasas, metrikai ir liudymas apie kareiviavimo pareigų atlikimą grąžinami pasų savininkui, gražinus užsienio pasą.

Klaipėdos krašte grąžintus užsienio pasus direktorija siunčia gubernatūrai.

§ 20.

Apie paso pametimą turi būti pranešama pasą davusiai įstaigai ir skelbiama spaudoje (oficioze).

§ 21.

Pereinant Lietuvos valstybės sieną užsienio pasus ir leidimus registruoja pasienio stočių komendantai arba pereinamųjų punktų viršininkai.

§ 22.

Išimtinais atsitikimais (ligos ar force majeure) nuo § 16 nustatyto mokesnio gali atleisti Vidaus Reikalų Ministeris, Klaipėdos krašte gubernatorius arba užsienyje Lietuvos atstovas ar konsulas.

§ 23.

Klaipėdos krašto gubernatorius, susitaręs su direktorijos pirmininku, turi teisės skirti šios direktorijos pasų skyriuje reviziją.

§ 24.

Užsienio pasams duoti taisyklės (Vyr. Žin. Nr. 99, eil. 798) ir jų pakeitimai (Vyr. Žin. Nr. eil. 1372 ir Nr. 218, eil. 1424) panaikinami.

1928 m. gegužės 10 d. Užsienio pasams, leidimams ir vizoms duoti taisyklės

I. Bendrieji dėsniai.

§ 1.

Vykstanti į užsienį Lietuvos piliečiai privalo turėti užsienio pasą ir vizą išvažiuoti.

§ 2.

Svetimšaliams leidžiama įvažiuoti, išvažiuoti ar pervažiuoti per Lietuvą tik su atatinkama Lietuvos viza,

Pastaba. Svetimšaliai, kurie atvyksta į Lietuvą be Lietuvos atstovybės ar konsulato vizų arba, važiuodami tranzitu, apsistoja Lietuvoje ilgesniam kaip leista laikui, išsiunčiami iš Lietuvos. Išimtinais atsitikimais Vidaus Reikalų Ministerija ar Klaipėdos krašto gubernatūra gali leisti tokiems svetimšaliams laikinai pasilikti Lietuvoje, šiuo atsitikimu svetimšaliai turi įmokėti vizos mokestį.

§ 3.

Užsienio pasus ir vizas duoda Vidaus Reikalų Ministerija arba jos įgaliota įstaiga, o Klaipėdos krašte vietos gyventojams – direktorija, neturintiems vietos gyventojo požymio – gubernatūra.

Gubernatūra gali duoti užsienio pasus gyvenantiems Klaipėdos krašte kariams, valstybinių įstaigų tarnautojams ir Kretingos, Tauragės ir Telšių apskričių gyventojams. Vizas duoda gubernatūra.

Pastaba. Klaipėdos krašto gubernatorius, susitaręs su direktorijos pirmininku, skiria direktorijos pasų skyriuje reviziją.

§ 4.

Vidaus Reikalų Ministerija ir Klaipėdos krašto gubernatūra duoda leidimus (sauf-conduit) –

a) Lietuvos piliečiams, kurie del kurių nors priežasčių neturi vidaus paso,

b) Svetimšaliams, kurie neturi nacionalinių pasų, jeigu jie turi leidimą Lietuvoje gyventi.

Pastaba.

a) Nanseno pasus nemokamai ligi 1 metų duoda apskričių viršininkai, Klaipėdos krašto gubernatūra, einant Genevos 1922 m. liepos m. 5 d. susitarimu,

b) Nanseno pasas be atskiro leidimo neduoda teisės Lietuvoje gyventi,

c) Nanseno pasas arba leidimas be vizos neduoda teisės išvykti arba atvykti į Lietuvą.

§ 5.

Pasus, leidimus (sauf-conduit) ir vizas užsienyje duoda arba jas pratęsia Lietuvos atstovybės ar konsulatai.

Pastaba. Lietuvos atstovybės ir konsulai gali išduoti leidimus ar juos pratęsti tik Vidaus Reikalų Ministerijai sutikus.

§ 6.

Išduotą užsienio pasą arba vizą išdavusi įstaiga gali atšaukti, jei yra priežasčių. Šiuo atsitikimu paimtas paso ar vizos mokestis grąžinamas. Jei pasas ar viza neišduota.

§ 7.

Pereinant Lietuvos valstybės sieną, užsienio pasus ir leidimus registruoja pasienio punktų policija.

§ 8.

Apie užsienio paso pametimą turi būti nustatyta tvarka paskelbta ir pranešta apie tai pasą išdavusiai įstaigai ir vietos policijai.

Pametusieji užsienio pasą Lietuvos piliečiai gali išgauti naują, kai jų tapatybė ir paso davimas bus patikrintas įstaigoje, kuri pamestą pasą išdavė. Sudėvėtas arba dėl kitos priežasties netinkamas užsienio pasas be atskiro mokesčio gali būti pakeistas nauju tam tikram laikui, kuriam buvo išduotas keičiamasis pasas. Prašymas apie paso pakeitimą apmokamas 2 lt. žyminio mokesčio ir už paso blanką imama 2 lt.

§ 9.

Diplomatinius ir tarnybinius užsienio pasus išduoda Užsienio Reikalų Ministerija, eidama Diplomatinių ir tarnybinių užsienio pasų ir vizų davimo taisyklėmis (V. Ž. Nr. 80, eil. 701).

Pastaba. Diplomatinių ir tarnybinių pasų blankus ruošia Užsienio Reikalų Ministerija.

§ 10.

Lietuvos piliečiai – vyrai nuo 17 ligi 45 metų amžiaus, kurie gyvena užsienyje, turi pranešti Lietuvos atstovybei ar konsulatui savo gyvenamąją vietą.

II. Pasų ir vizų davimo tvarka

§ 11.

Užsienio pasai su vizomis ar be jų duodami, pristačius šiuos dokumentus –

a) Vidaus pasą,

b) Nuolatinės gyvenamosios vietos policijos nuovados viršininko pažymėjimą su jo savininko atvaizdu, kad esamomis žiniomis nėra įstatymais numatytų kliūčių išvykti iš gyvenamosios vietos. Šis pažymėjimas turi galios per mėnesį nuo išdavimo dienos,

c) nuolatinės gyvenamosios vietos mokesčių inspektoriaus ir vietos savivaldybių pranešimą, kad nėra neapmokėtų valstybės ir savivaldybės mokesčių ir neatliktų valstybių prievolių. Pranešimas žyminiu mokesčių neapmokamas.

d) Vieną prašytojo atvaizdą.

§ 12.

Užsienio pasai Klaipėdos krašto vietos gyventojams duodami, pristačius šiuos dokumentus –

a) vidaus pasą.

b) policijos komisaro pažymėjimą su jo savininko atvaizdu, kad nėra įstatymais numatytų kliūčių iš gyvenamosios vietos ir nelieka neapmokėtų vietos autonominių mokesčių,

c) akcizo inspektoriaus sąrašuose pažymėti asmenys turi pristatyti akcizo inspektoriaus pažymėjimą, kad nelieka neapmokėtų valstybės mokesčių,

d) vieną prašytojo atvaizdą.

Pastaba. Akcizo inspektorius Klaipėdos krašte siuntinėja gubernatūrai ir direktorijai asmenų. Kurie yra neapmokėje valstybės mokesčių sąrašus.

§ 13.

Išimtinais atsitikimais Vidaus Reikalų Ministerio, Klaipėdos krašto gubernatoriaus ar direktorijos pirmininko įsakymu užsienio pasai ir leidimai gali būti išduodami be šių taisyklių § 11 p. p. b ir c, § 12 p. p. b ir c ir § 21 numatytų dokumentų.

§ 14

Valstybės, savivaldybių, Klaipėdos krašto autonominių ir privatiniu, kurios turi teises, mokyklų moksleiviai, kariai, valstybės tarnautojai, Klaipėdos krašto direktorijos tarnautojai, Lietuvos banko, žemės banko, žemės ūkio rūmų ir prekybos ir pramonės rūmų tarnautojai vietoje § 11 p. p. b ir c, § 12 p. p. b ir c ir § 21 numatytų dokumentų pristato savo vyresnybės ar mokyklos vedėjo pažymėjimą.

§ 15.

Užsienio pasai Lietuvos piliečiams gali būti duodami 2 metams. Šiam laikui išėjus, pasai gali būti pratęsti.

Pastaba. Užsienio pasui pratęsti policijos pažymėjimo nereikia.

§ 16.

Užsienio pasuose arba leidimuose ir Nanseno pasuose be atskiro mokesčio gali būti įrašoma paso savininko žmona, o taip pat jo ir globojamieji vaikai ligi 17 metų amžiaus.

Pastaba. Įrašyti į užsienio pasą šeimynos nariai tegali keliauti kartu su paso savininku.

§ 17.

Mažamečiai ligi 17 metų amžiaus atskiro užsienio paso negali gauti. Išimtinais atsitikimais mažamečiais nuo 12 iki 17 metų amžiaus, kurie vyksta į užsienį mokytis, jų tėvams ar globėjams sutikus, gali gauti atskirą užsienio pasą. Nepilnamečiai nuo 17 metų amžiaus turi turėti atskirą užsienio pasą.

§ 18.

Vyrai ligi 45 metų amžiaus gauna užsienio pasus ir jų pratęsimą tokia tvarka –

1. paskirti į naujokų rezervą, atsargą ar apsauga – bendromis taisyklėmis.

2. Vyrai, kurie nepašaukti ar jų stojimas į karo tarnybą laikinai atidėtas, gauna užsienio pasus be teisės juos pratęsti pirmu atsitikimu – ligi šaukimo dienos, antru – ligi atidėto termino pabaigos.

3. 2 p. nurodyti vyrai, jei ligi stojimo dienos lieka jiems mažiau kaip 1 metai, užsienio pasus ligi stojimo dienos ir be teisės juos pratęsti, kas pažymima pase, gali gauti tik į Europos valstybes; jei ligi stojimo dienos lieka mažiau kaip 1 mėnuo, užsienio pasų neturi teisės gauti,

4. pašauktų metų vyrai turi pristatyti atatinkamų įstaigų (naujokų ėmimo komisijų, karo įstaigų) pažymėjimus arba jų patvirtintus nuorašus apie karinės prievolės atlikimą; nepašauktų metų – naujokų ėmimo komisijų pažymėjimus, kuriuo laiku jie bus pašaukti, jei to nematyti iš jų vidaus pasų,

5. atsargos karininkai užsienio pasui gauti be kitų dokumentų turi pristatyti vyriausiojo štabo mobilizacijos skyriaus leidimą išvykti į užsienį.

Pastaba. Atsargos karininkai, kurie užsienio pasus gauna Klaipėdos krašto direktorijoje arba gubernatūroje, leidimus į užsienį išvykti gauna Klaipėdos krašto karo komendantūroje.

6. Įstaiga, išduodama atsargos kariams užsienio pasus, turi patikrinti, ar jų kariniai dokumentai yra įregistruoti valsčiams ar miesto vaidyboje, apskrities komendantūroje ir Klaipėdos krašte – policijos nuovadoje (komisariate). Neįregistravusiems savo dokumentų užsienio pasai neduodami.

7. Įstaigos, kurios išduoda užsienio pasus, du kartu per metus – gegužės m. 1 d. ir lapkričio m. 1 d. siunčia apskričių komendantams atsargos kareivių, kuriems per išėjusį pusmetį išduoti užsienių pasai arba kurie šiuos pasus per tą patį laiką grąžino.

§ 19.

Užsienio pasams užsienyje gyvenantiems Lietuvos piliečiams išduoda atstovybės ir konsulatai, pristačius jiems Pasų įstatų § 9 II pastaboje (V. Ž. Nr. 75, eil. 671) ir Klaipėdos krašto piliečiams pasus duoti taisyklių § 12 (V. Ž. Nr. 202, eil. 1356) numatytus dokumentus, jeigu jie atatinka bend iems Lietuvos pilietybės įstatymo dėsniams (Laik. Liet. pil. įst. ir jo papildymas V. Ž. Nr. 2-3. 94 ir 146), ar Taikos sutarties su Rusija 6 str. (V.Ž. Nr. 53, eil. 509, ar Konvencijai tarp Lietuvos ir Latvijos apie piliečių teises (V. Ž. Nr. 70, eil. 720). Ar Lietuvos ir Britų imperijos, Francūzijos, Italijos ir Japonijos konvencijai del Klaipėdos teritorijos (V. Ž. Nr. 169, eil. 1186), ar sutarčiai tarp Lietuvos respublikos ir Vokietijos valstybės konvencijos del Klaipėdos krašto 8-10 str. įvykdyti (V. Ž. Nr. 188, eil. 1271).

§ 20.

Lietuvos piliečiai, išvykę į užsienį be užsienio paso, gali gauti užsienio pasą atstovybėje ar konsulate tik Vidaus Reikalų Ministerijai sutikus.

§ 21.

Lietuvos piliečiams duodamos tokios vizos –

a) Vienkartinės,
b) Daugkartinės ligi pusės meta ir
c) Daugkartinės ligi vienų metų.

Vidaus Reikalų Ministerija arba jos įgaliotos įstaigos ir Klaipėdos krašto gubernatūra išduoda vizas Lietuvoje piliečiams, pristačiusius jiems § 11 p. c. Numatytus dokumentus.

Klaipėdos krašto gubernatūros išduoda krašto vietos gyventojams vizas pristačius jiems § 12 p. c. nurodytus dokumentus.

Pastaba. a) Vienkartinės išvažiavimo vizos duodamos vienam mėnesiui nuo išdavimo dienos.

b) daugkartinės išvažiavimo vizos duodamos daug kartų išvažiuoti vizoje pažymėtu laiku.

§ 22.

Viza duoda teisės išvažiuoti per vizoje nurodytus pasienio punktus. Lietuvos piliečiai, kurie turi užsienio pasus, gali atvykti į Lietuvą be įvažiavimo vizos per bet kurį pasienio punktą.

§ 35.

Beturčiams Lietuvos piliečiams užsienio pasai gali būti duodami be mokesčio arba už sumažintą mokestį kiekvienu atskiru atsitikimu Vidaus Reikalų Ministerio, gubernatoriaus, direktorijos pirmininko, Lietuvos atstovo ar konsulo nuožiūra.

Vidaus Reikalų Ministeris ir gubernatorius gali duoti nemokamą pasą ir vizą visuomenės organizacijų ar mokslo įstaigų siunčiamiems į užsienį asmenims organizacijų ar mokslo reikalais.

§ 43.

Užsienio paso gavėjo pristatyti šiomis taisyklėmis numatyti dokumentai laikomi pasą davusioje įstaigoje, išskyrus karinės prievolės atlikimo pažymėjimą, kuris grąžinamas jo savininkui, išduodant užsienio pasą.

§ 44.

Užsienio pasų ir leidimų blankus ruošia Vidaus Reikalų Ministerija.

Užsienio pasų blankai Klaipėdos krašte laikomi gubernatūros žinioje.

Direktorija moka už kiekvieną blanką po 2 litu ; direktorija, imdama iš gubernatūros naujus pasų blankus, turi atsiskaityti iš ankščiau jai išduotų blankų, pristatydama gubernatūrai išduotų užsienio pasų žiniaraščius, kuriose turi būti pažymėta –

a) eilinis išrašyto paso numeris,
b) paso išdavimo data,
c) paso blanko numeris,
d) asmens, kuriam pasas išduotas, vardas, pavardė, užsiėmimas ir gyvenamoji vieta ir
e) įrašytas į pasą asmenų skaičius.

1929 m. Dažniausiai reikalingų Lietuvos įstatymų rinkinys: priede praktiški nurodymai:

Užsienio pasams duoti taisyklės

§ 1.

Išvykti į užsienį ir ten gyventi leidžiama piliečiams, kurie turi užsienio pasą arba leidimą (sauf-conduit).

§ 2.

Užsienio pasus ir leidimus išduoda; Lietuvoje – Vidaus Reikalų Ministerijos Piliečių Apsaugos Departamento Pasų skyrius, užsieny – Lietuvos vyriausybės įgaliotos atstovybės ir konsulatai.

P a s t a b a. Diplomatinius ir tarnybinius užsienio pasus duoda Užsienio Reikalų Ministerija, eidama diplomatinių. Tarnybinių ar užsienio pasų ir vizų davimo taisyklėmis (..Vyr. Žin.“ Nr. 80, eilinis Nr. 701).

Užsienio pasai Lietuvoje duodami pristačius šiuos dokumentus: a) vidaus pasą, b) apskrities viršininko liudymą, kad vykstantis į užsienį nėra patrauktas tieson ir nepalieka neapmokėtų valstybinių mokesčių, c) liudymą apie kareiviavimo pareigų atlikimą arba nuorašą, jeigu vykstantis į užsienį žmogus yra šaukiamų arba mobilizuojamų metų, d) du prašytojo atvaizdus.

I P a s t a b a . Nepilnamečiai be aukščiau nurodytų dokumentų privalo pristatyti tėvų arba globėjų leidimą į užsienį važiuoti.

II P a s t a b a . Kariškiai ir valstybės tarnautojai vietoje apskrities viršininko liudymo pristato savo vyresnybės išvažiuoti į užsienį leidimą.

III P a s t a b a . Pirkliai ir pramonininkai vietoje apskrities viršininko liudymo privalo pristatyti prekybos rūmų arba Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministerijos liudymą.

§ 4.

Užsienyje gyvenantiems Lietuvos piliečiams Lietuvos pasai išduodami, pristačius Lietuvos atstovybei arba konsului dokumentus, kurie numatyti pasų įstatų pildymo ir pakeitimo 9 § („Vyr. Žin.“ Nr. 75. Eilinis Nr. 671) ir tik tais atsitikimais, kai pristatytieji dokumentai nesukelia abejojimų ir atitinka laikino įstatymo apie Lietuvos pilietybę dėsniams („L. V. Žin“ Nr. 2-3).

Užsienio pasai duodami pusei metų ir vieniems metams. Išėjus šiam laikui pasai gali būti pratęsiami, bet neilgiau kaip tam laikui, kuriam jie buvo išduoti.

§ 6.

Užsieno pasai duoda teisę keliauti į visas valstybes, jeigu pase nėra įrodytos valstybės, į kurias teleidžiama keliauti.

§ 7.

Nžiesio pasuose gali būti įrašomi žmona, vaikai ir globojamieji ligi 17 metų amžiaus.

§ 8.

Užsienio pasas duoda teisės pereiti Lietuvos valstybės sieną ir grįžti atgal tik tuomet, kai jis turi Pasų Skyriaus arba atstovybių ar konsulatų užsienyje atatinkamą vizą.

§ 9.

Viza duoda teisės išvažiuoti ir įvažiuoti per vizoje išvardytas muitines.

§ 15.

Piliečių Apsaugos Departamento Pasų skyriaus vietoje užsienio paso duoda leidimus (saufconduit): a) Lietuvos piliečiams, kurie neturi dėl kurių nors priežasčių vidaus paso, arba kurie yra kilę iš okupuotų Lietuvos sričių, pusei metų, žiūrint pristatytų dokumentų, b) svetimų valstybių piliečiams, kurie neturi nacionalinių pasų, jeigu jie turi leidimą Lietuvoje gyventi.

§ 17.

Lietuvos piliečiai išvykusieji nuolatiniam gyvenimui į užsienį privalo kas 6 mėnesiai registruotis Lietuvos atstovybėse arba konsulatuose.

§ 18.

Užsienio pasų blankus spausdina Vidaus Reikalų Ministerija.

P a s t a b a . Diplomatinių ir tarnybinių pasų blankus spausdina Užsienio Reikalų Ministerija.

§ 19.

Išduodant užsienio pasą, einant šių taisyklių 3-4 §§, nurodyti dokumentai laikomi pasą davusioje įstaigoje, vidaus pasas metrikai ir liudymas apie kareiviavimo apreigų atlikimą grąžinami paso savininkui, grąžinus užsienio pasą.

§ 20.

Apie pasų pametimą turi būti pranešama pasą davusiai įstaigai ir skeliama spaudoje (oficioze).

§ 21.

Pereinant Lietuvos valstybės sieną užsienio pasus ir leidimus registruoja pasienio stočių komendantai arba pareinamųjų punktų viršininkai.

§ 22.

Išimtinais atsitikimais (ligos ar force majeure) nuo 16 § nustatyto mokesčio gali atleisti Vidaus Reikalų Ministeris arba atstovas. („Vyr. Žin.“ Nr. 99).

Svetimšaliams Lietuvoje gyventi taisyklės

§ 1.

Svetimšaliai, kurie atvyksta į Lietuvą su nacionaliniais Lietuvos atstovybių užsienyje vizuotais pasais, per 24 valandas turi įsiregistruoti vietos policijos nuovadoje.

§ 2.

Su įregistruotu vietos policijos nuovadoje pasu svetimšaliai gali gyventi Lietuvoje neilgiau kaip ligi vizos termino pa baigos.

§ 3.

Svetimšaliai, kurie nori pasilikti ilgiau Lietuvoje gyventi kaip šių įstatų 2 § nurodyta, turi gauti iš apskrities viršininko leidimą Lietuvoje gyventi. Leidimai duodami ne ilgiau kaip vieniems metams. Šiam terminui išėjus, leidimai gali būti pailginti.

I P a s t a b a . Prie prašymo leisti Lietuvoje gyventi turi būti pridėta 2 prašytojo fotografijos.

II P a s t a b a . Apskrities viršininkui svetimšalio prašymo nepatenkinus, paskutinis gali per 7 dienas paduoti skundą Piliečių Apsaugos Departamentui. Skundas turi būti paduotas per apskrities viršininką.

§ 4.

Išvažiuojant iš Lietuvos arba persikeliant į kitą vietą gyventi, svetimšalis turi įsiregistruoti vietos policijos nuovadoje ir, atvykęs i naują vietą, įsiregistruoti šių taisyklių 1 § nurodyta tvarka.

§ 5.

Svetimšaliai, kurie keliauja per Lietuvą tranzitu. Be tam tikro leidimo neturi teisės Lietuvoje apsistoti.

§ 6.

Už leidimą Lietuvoje gyventi svetimšaliai moka 5 litus už kiekvieną mėnesį. Nepilnas mėnesis laikomas pilnu.

I P a s t a b a . Iš svetimšalių šeimynų, kurios atvyksta vienu užsienio pasu, šis mokestis imamas nuo kiekvieno šeimynos nario, kuris turi ne mažiau kaip 16 metų.

II P a s t a b a . Latvijos piliečiai moka 20 litų per metus svetimšalio mokesčio už kiekvieną šeimynos narį, kuris turi ne mažiau kaip 17 metų: tais atsitikimais, kai leidimas duodamas trumpesniam laikui, 2 litus už kiekvienas dvi savaites, skaitant nuo įvažiavimo dienos.

§ 7.

Nuo šių taisyklių 6 § mokesčio atleidžiami: a) labdarybės įstaigų atstovai, jeigu jie užsiima tik labdarybe; b) svetimšaliai, kurie atvyksta į Lietuvą mokslo tikslais, mokslo įstaigų siunčiami ir moksleiviai; c) ekskursininkų grupės; d) vyriausybės pakviesti žmonės ir valstybinių įstaigų tarnautojai ir e) apskrities viršininko nužiūrėjimu neturtėliai ir sezoniniai žemės ūkio darbininkai.

§ 8.

Šios taisyklės neliečia svetimų valstybių atstovybių ir konsulatų tarnautojų ir asmenų, kurie turi diplomatinius pasus.

§ 9.

Šios taisyklės taikomos ir tiems svetimšaliams, kurie gyvena Lietuvoje ir neturi nacionalinio paso.

§ 10.

Šios taisyklės įgyja galios nuo 1924 metų vasario mėnesio 15 dienos. („Vyr. Žin“. 145 Nr.).

1929 m. spalių 9 d. užsienio pasams, leidimams ir vizoms duoti taisyklių pakeitimas

Užsienio pasams, leidimams ir vizoms duoti taisyklės pakeičiamos taip –

§ 17. Tėvams ar globėjams prašant mažamečiai ligi 17 metų amžiaus gali gauti atskirą užsienio pasą. Jeigu jie vyksta į tokias užsienio mokyklas mokytis, kokių nėra Lietuvoje arba į tokias užsienio gydymo įstaigas, kokių nėra Lietuvoje.

Nepilnamečiai nuo 17 metų amžiaus privalo turėti atskirą užsienio pasą.

Mažamečiams užsienio pasai ir vizos duodami pristačius tokius dokumentus –

1) Tėvų pasų nuorašus,

2) Mažamečio gimimo metrikas,

3) Du mažamečio atvaizdus, kurių vienas turi būti policijos patirtintas.

Mokesčio ir termino žvilgsniu pasai mažamečiams duodami. Einant šių taisyklių § 23.

§ 18. Pastaba. Vidaus Reikalų Ministeris susitaręs su Krašto Apsaugos Ministeriu išimties keliu gali leisti išvykti į užsienį gydytis ir šaukiamojo amžiaus asmenis, jeigu tokių gydymo įstaigų Lietuvoje nėra.

§ 28 pastaba. Lietuvos piliečiai, kurie nuolatos gyvena užsienyje ir vyksta į Lietuvos kurortus, gauna išvažiavimo vizas nemokamai, jeigu pristato vizas duodančiai įstaigai vietos policijos liudymus, kad gyveno kurorte.

§ 31. Lietuvos piliečiai, kurie gyvendami užsienyje praleido užsienio paso galiojimo laiką, paso mokestį moka nuo paso galiojimo pasibaigimo dienos.

Lietuvos piliečiai, kurie įsiregistravo pasiuntinybėse ar konsulatuose ir gyveno užsieny be užsienio paso, pasų mokestį moka nuo paso gavimo dienos.

Lietuvos piliečiai, kurie gyveno tokiose valstybėse, kur Lietuvos pilietybės įstatymo pakeitimas (V. Ž. Nr. 146, eil. 1052) netaikomas, pasų mokestį moka nuo paso gavimo dienos.

Lietuvos piliečiams, kurie gyvena Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir yra įsiregistravę nustatytu laiku (V. Ž. Nr. 94, eil. 772), išsiėmę užsienio pasus ir įmokėję nustatytą pasų mokestį, pasai pratęsiami nemokamai.

§ 41 papildomas taip –

Tų valstybių, su kuriomis susitarta panaikinti vizas, piliečiai turi teisę gyventi Lietuvoje 1 mėnesį nuo sienos peržengimo dienos.

1930 m. gegužės 31 d. užsienio pasams, leidimams ir vizoms duoti taisyklių pakeitimas

Užsienio pasams, leidimams ir vizoms duoti taisyklės pakeičiamos taip:

§ 40. Svetimšaliams kurortininkams vienkartinės ir daugkartinės įvažiuoti ir išvažiuoti vizos duodamos vienam sezonui nuo gegužės m. 1 d. ligi spalių m. 15 d. (arba trumpesniam laikui). Kurie už tas vizas moka:

1) vienkartinė viza 5 lt.,

2) daugkartinė viza 10 lt.

Svetimšaliai, kurie už paprastas vizas moka mažiau kaip 5 lt. arba gauna jas nemokamai, kurortinės vizas gauna tokioms pat sąlygomis kaip paprastas vizas.

1930 m. gegužės 31 d. Garbės konsulų tarnybos statutas

Pasai ir vizos.

§21

Garbės konsulai duoda svetimų šalių (ne Lietuvos) piliečiams užsienio pasams, leidimams ir vizoms duoti taisyklėse numatytas vizas.

Reikalui esant, jie padeda Lietuvos piliečiams gauti svetimų valstybių vizas, paremdami jų prašymus tų valstybių įstaigose.

§22

Garbės konsulai neturi teisės:

1. Lietuvos piliečiams pasų duoti arba jų galiojimus pratęsti;
2. Leidimų (sauf-conduit) duoti arba jų galiojimą pratęsti.

Pastaba. Išimtis iš šio § nuostatų gali būti padaryta Užsienio Reikalų Ministerijai leidus.

§23

Smulkesnės pasų ir vizų davimo instrukcijos duodamos Užsienio Reikalų Ministerijos nurodymais.

1930 m. lapkričio 29 d. Vidaus pasams duoti taisyklės

Pasai duodami tik Lietuvos piliečiams. Pasus duoda šios įstaigos: valsčiuose – valsčių viršaičiai, pirmaeiliuose ir antraeiliuose miestuose – miestų burmistrai, Kauno mieste – policijos vadas.

Pasuose įrašomas amžius nustatomas gimimo metrikais. Jeigu metrikos nėra, tai galima amžių įrašyti einant karinės tarnybos atliktais dokumentais arba nenumatytais atsitikimais amžių nustatyti užtenka tėvų ar liudininkų parodymų.

Pase įrašoma: savininko (ės) vardas, tėvo vardas, pavardė, gimimo diena arba amžius, įrašomas remiantis gimimo metrikais (jei išduodant pasą, amžius nenustatytas, tai šis neįrašomas iki amžius bus nustatytas), gimimo vieta, nuolatinė gyvenamoji vieta, užsiėmimas, tikyba, tautybė, šeimos sudėtis (vaikai įrašomi remiantis gimimo metrikais į tėvo pasą, jei tėvo nėra – į motinos pasą, jei vaikui išduodamas pasas, jis iš tėvų paso išbraukiamas), dokumentai, kuriais remiantis pasas išduotas, asmens žymės, lipdoma nuotrauka, pasirašo pasą išdavę asmenys, duoto paso eil. Nr., išdavimo data ir kieno išduotas.

Atkreiptinas dėmesys, kad pasai surašomi aiškiai be užbraukimų. Taisoma šiuo būdu, kas nereikalinga išbraukiama raudonu rašalu, parašoma kas reikalinga ir aptariama: pvz. „nevedęs“ ištaisyta „vedęs“, tikėti. Čia dedama minėti parašai ir antspaudai.

1931 m. birželio 10 d. Pasų įstatų pakeitimas

Pasų įstatai pakeičiami taip –

§ 21

Svetimšalis, kuris nusikalto:

1) be nustatyto leidimo paso arba vizos peržengęs sieną arba tyčia išvengęs pasų kontrolės, arba

2) bet kuriuo būdu padėjęs kitiems sieną peržengti, arba

3) sustojęs Lietuvoje ilgiau kaip tranzitinė viza leidžia, arba

4) nuvykęs su sienai peržengti kortele kaip pasienio zona, arba

5) gyvenęs Lietuvoje be leidimo, arba

6) neišvykęs atatinkamo organo nustatytų laikų iš Lietuvos,

- miesto ir apskrities arba apskrities viršininko, o Klaipėdos krašte – pasienio policijos vado nutarimu baudžiamas pinigine bauda ligi 1000 litų arba areštu ligi 2 mėnesių. Nusikaltusis išsiunčiamas iš Lietuvos.

Pasų įstatai papildomi taip:

§ 21¹

Svetimšalis gali būti išsiustas iš Lietuvos Vidaus Reikalų Ministerio arba Klaipėdos Krašto gubernatoriaus arba jų įgaliotų organų nutarimu.

§ 21²

Asmuo, kuris nusikalto:

1) be atatinkamo leidimo peržengęs administracijos liniją, arba

2) gyvenęs su administracijos linijai peržengti leidimu ilgiau kai numatyta.

- Miesto ir apskrities arba apskrities viršininko nutarimu baudžiamas pinigine bauda ligi 1000 litų arba areštu ligi 2 mėnesių.

1932 m. kovo 9 d. Užsienio pasų ir vizų taisyklės

I. Bendrieji dėsniai.

1

Lietuvos piliečiai turi teisę išvykti į užsienį, gavę užsienio pasą ir vizą; atvykti iš užsienio jie gali su pasu.

2

Ne Lietuvos piliečiams leidžiama atvykti, išvykti ar vykti tranzitu per Lietuvą su Lietuvos viza, kai su atskiromis valstybėmis nesusitarta kitaip.

3

Pereinant Lietuvos valstybės sieną, atatinkamos įstaigos pažymi apie tai pasuose ar leidimuose.

II. Pasų davimas

4

Lietuvos piliečiams užsienio pasus gali duoti ir juos pratęsti ar pakeisti Vidaus Reikalų Ministerija, arba jos pavestos įstaigos, o Klaipėdos krašte turintiems vietos gyventojo požymį pasus duoda gubernatūra ar direktorija. Neturintiems vietos gyventojo požymio, Klaipėdos krašte gyvenantiems kariams, atsargos kariams ir valstybinių įstaigų tarnautojams, ir jo šeimų nariams – gubernatūra.

5

Užsienyje Lietuvos piliečiams užsienio pasus gali duoti, pristačius pilietybės dokumentus, ir juos pratęsti Lietuvos atstovybės arba konsulatai.

Lietuvos piliečiai, kurie išvyko iš Lietuvos nuo 1918 m. vasario mėn, 16 d. be užsienio paso, gali gauti užsienio pasą atstovybėje arba konsulate Vidaus Reikalų Ministerijai arba Klaipėdos krašto gubernatūrai suteikus reikalingų žinių.

6

Diplomatinius ir tarnybinius užsienio pasus duoda Užsienio Reikalų Ministerija.

7

Užsienio pasai gali būti duodami pristačius šiuos dokumentus:

1) vidaus pasą arba Pasų įstatų 8 ar 14 str. numatytą liudymą;
2) fotografija,
3) policijos pažymėjimą (su fotografija), kad nėra kliūčių užsienį vykti,
4) mokesčių inspektoriaus pranešimą, kad mokesčiai sumokėti ir valstybės prievolės atliktos.

Šie pranešimai žyminiu mokesčių neapmokami,

Šio str. 3 p. numatytas pažymėjimas ir 4 p. pranešimas veikia 1 mėnesį nuo jų išdavimo dienos.

8

Valstybės tarnautojai, kariai, Klaipėdos krašto direktorijos tarnautojai, valstybės, savivaldybių ir privatinių mokyklų, kurios turi teises, moksleiviai, Lietuvos banko, žemės banko, žemės ūkio rūmų ir prekybos ir pramonės rūmų tarnautojai vietoje 7 str. 3 ir 4 p. p. numatytų dokumentų pristato savo vyresnybės ar mokyklos vedėjo pažymėjimą, kurie veikia 1 mėn. nuo jų išdavimo dienos.

9

Išimtinais atsitikimais Vidaus Reikalų Ministeris arba jo pavesta įstaiga ar Klaipėdos krašto gubernatorius, arba jo pavesta įstaiga arba direktorija gali išduoti užsienio pasą be 7 str. 3 ir 4 p. p. ir 11 str 3 p. Nurodytų dokumentų.

10

Užsienio pasuose gali būti įrašyti paso savininko žmona, mažamečiai, brolis, sesuo, savi ar globojamieji vaikai, pristačius 7 str. 3 ir 4 p. p, arba 8, 9, arba 11 str. numatytus dokumentus. Įrašyti į užsienio pasą asmens gali keliauti tik su paso savininku.

Nepilnamečiai nuo 17 metų amžiaus privalo turėti atskirą užsienio pasą.

11

Tėvams ar globėjams prašant mažamečiai ligi 17 metų amžiaus gal gauti atskirą užsienio pasą, pristačius šiuos dokumentus:

1) tėvo arba motinos arba globėjų pasų numerius ir jų davimo vietą ir datą,
2) gimimo metriką;
3) dvi fotografijas, viena jų turi būti policijos, vietos savivaldybės ar mokyklos vedėjo paliudyta.

12

Užsienio pasai gali būti duodami 2 metams, šiam laikui išėjus, pasai gali būti pratęsti dar 2 metams pristačius 7 str. 3 ir 4 p. p. numatytus pažymėjimus.

13

Paso ėmėjas turi pats paimti pasą iš pasus duodančios įstaigos. Jeigu paso ėmėjas negali pats paso pasiimti, tai pasas jam siunčiamas per policiją, valsčių arba paštu. Ligonių pasus gali paimti jo rūpintojas arba palydovas. Mažamečio pasą turi paimti jo tėvai arba globėjai.

14

Užsienio pasui žavus, naujas pasas išduodamas šia tvarka:

1) paso savininkas praneša apie tai pasus duodančiai įstaigai,

2) paso savininkas sumoka nustatytą mokestį paskelbti Vyriausybės Žiniose apie žuvusį pasą,

3) pasą duodanti įstaiga išduoda žuvusio paso savininkui liudymą,

4) pasą duodanti įstaiga skelbia Vyriausybės Žiniose apie žuvusį pasą nurodydama:

a) pavardę ir vardą,

b) paso blanko ir eiles numerius,

c) kur ir kada pasas duotas,

d) pasą išdavusios įstaigos pavadinimą,

5) pasus duodanti įstaiga, duodama naują pasą, turi reikalauti iš pasą davusios įstaigos dokumentus, einant kuriais buvo duotas pasas arba gauti iš tos įstaigos tiek žinių, kad būtų galima naują pasą išduoti.

6) Išdavusi pasą, praneša apie tai pasą davusiai įstaigai ir gražina dokumentus.

15

Privalantieji karinę prievolę atlikti ir kariuomenės atsargoje esantieji vyrai gauna užsienio pasus tokia tvarka:

1) vyrai, kurie nepašaukti ar jų stojimas į karo tarnybą laikinai atidėtas, užsienio pasus gauna be teisės juos pratęsti pirmu atsitikimu – ligi šaukimo dienos, antru – ligi atidėto termino pabaigos,

2) 1 p. nurodyti vyrai, jeigu ligi stojimo dienos lieka jiems mažiau kaip 1 metai, užsienio pasus ligi stojimo dienos ir be teisės juos pratęsti gali gauti tik į Europos valstybes; jeigu ligi stojimo dienos lieka mažiau kaip 1 mėnuo, užsienio pasui negali gauti

3) pašauktų metų vyrai užsienio pasui gauti be kitų dokumentų turi pristatyti karinės prievolės atlikimo įrodančius dokumentus, o kariuomenės atsargoje laikomieji vyrai be to – jų ataskaitą vedančios įstaigos pažymėjimą, kad apie išvykimą į užsienį jai pranešta,

4) Vidaus Reikalų Ministeris, susitaręs su Krašto Apsaugos Ministertu, išimties keliu gali leisti išvykti į užsienį gydytis ir nesilaikant 2 p. nurodytų terminų,

5) asmenims, kurie gyvena ne Europos valstybėse, šis straipsnis netaikomas.

16

Įrašytas pase žinias keičia pasą išdavusi įstaiga. Jeigu tie pakeitimai padaryti kitos įstaigos, tai ta įstaiga siunčia pasą išdavusiai įstaigai dokumentus, kuriais padaryti pakeitimai.

17

Mirusių ir nustojusių Lietuvos pilietybės asmenų pasų pirmi puslapiai perbraukiami raudonu rašalu, pažymima dėl ko pasas panaikintas.

Taip pat daroma su sugadintais pasais. Reikalui esant, tokie pasai gali būti duodami suinteresuotiems asmenims.

III. Leidimai (souf-conduit).

18

27

Ne Lietuvos piliečiams, kurie neturi nacionalinių pasų gali būti duodami leidimai. Leidimus duoda ir juos pratęsia Lietuvos Vidaus Reikalų Ministeris arba jo pavestos įstaigos; užsienyje – atstovybės ir konsulatai, Vidaus Reikalų Miniteriui sutikus. Bet ne ilgiau kaip 1 metams.

19

Leidimui gauti reikia pristatyti pažymėjimą apie teisę Lietuvoje gyventi ir 7 str. 2, 3 ir 4 p. p. arba 8, 9 ar 11 str. nurodytus dokumentus.

20

Nanseno pasus ligi 1 metų gali apskričių viršininkai ir Klaipėdos krašto gubernatūra. Einanti Genevos 1922 m. mėn. 3 d. susitarimu.

21

Leidimas ir Nanseno pasas be atatinkamo pažymėjimo nuduoda teisės gyvent Lietuvoje.

22

Leidimuose gali būti įrašyti paso savininko žmona ir ligi 16 metų broliai ir seserys, savi arba globojamieji vaikai. Įrašyti į leidimą asmenys gali keliauti tik su leidimo savininku. Įrašyti į leidimą šiuos asmenis reikia pristatyti 7 str. 3 ir 4 p. p. arba 8, 9 arba 11 str. 2 ir 3 p. p. nurodytus dokumentus.

Tėvams ar globėjams prašant, mažamečiai gali gauti atskirą leidimą 11 str. tvarka,

23

Mirusių ir įgijusių pilietybę asmenų leidimai, o taip pat sugadinti leidimai tvarkomi 17 str. tvarka. Leidime įrašytos žinios keičiamos 16 str. tvarka.

24

Lietuvos piliečiams vizas duoda Vidaus Reikalų Ministerija arba jos pavestos įstaigos, o Klaipėdos krašte gubernatūra arba jos pavestos įstaigos.

25

Lietuvos piliečiams gali būti duodamos tokios vizos:

1) vienkartinės vizos ligi trijų mėnesių,

2) daugkartinės vizos ligi 1 metų,

3) tranzito vizos ligi 3 mėnesių. Tranzito vizos duoda teisę gyventi Lietuvoje 4 dienas.

26

Ne Lietuvos piliečiams vizas duoda Vidaus Reikalų Ministerija arba jos pavestos įstaigos, Klaipėdos krašto gubernatūra ar jos pavestos įstaigos, atstovybės ir konsulatai.

27

Ne Lietuvos piliečiams, iškyrus tas valstybes su kuriomis kitaip susitarta, duodamos tokios vizos:

1) vienkartinės vizos, kurios duoda teisę gyventi Lietuvoje ligi 2 mėnesių,

2) daugkartinės vizos, kurios duodamos ligi 1 metų ir duoda teisę kiekvieną kartą gyventi Lietuvoje dėl savaitės nuo įvažiavimo dienos, kai vizoje nėra kitaip pažymėta,

3) jei daugkartinę vizą gauna Lietuvoje, tai ji duoda teisės gyventi Lietuvoje dvi savaites nuo jos gavimo dienos, kai vizoje nėra kitaip pažymėta,

4) tranzito vizos duodamos ligi 1 metų ir neduoda teisės sustoti Lietuvoje, kai vizoje nepažymėta kitaip,

5) tų valstybių piliečiai, su kuriomis susitarta vizas panaikinti, gali gyventi Lietuvoje 1 mėnesį nuo sienos perėjimo dienos.

28

28

Ne Lietuvos piliečiai – jūrininkai, laivui sustojus Lietuvos uoste, gali išsikelti į krantą be Lietuvos vizos. Jei jie yra įrašyti į laivo įgulos sąrašą (musterrolle) ir turi asmens dokumentus, kuriuose yra savininkų fotografijos.

Išsikėlę į krantą gali apsistoti tik toje vietoje ir tik tiek laiko, kiek laivas uoste stovi. Tiems laivo tarnautojams, kurie neįrašyti į laivo įgulos sąrašą, taip pat ir laivų keleiviams leidimus išsikelti į krantą gali duoti Vidaus Reikalų Ministerijos pavestos įstaigos.

29

Asmenys, kurie gyvena Lietuvoje, vizas gali gauti pristatę 7 str. 4.p., arba 8 str., arba 9 str., arba 11 str. nurodytus dokumentus. Vizą gali išgauti paso savininko įgaliotas asmuo.

30

Viza duoda teisės atvykti arba išvykti per vizoje nurodytus pasienio punktus.

VII. Pasienio susisiekimas.

36

Sienai pereiti kortelės duodamos, einant susitarimais su pasienio valstybėmis.

37

Sienai pereiti kortelės negali gauti tie asmenys, kurie paso ar vizos neturi teisės gauti.

38

Asmenims, kurie nesilaiko sienai pereiti taisyklių, gali būti sienai pereiti kortelės atimamos ligi 1 metų, jei susitarime nenurodyta kitaip.

39

Išsiųsti iš Lietuvos asmenys negali pereiti sienos su sienos kortele.

40

Leidimai pasienio upėse žvejoti duodami, einant susitarimu su pasienio valstybėmis.

41

Žvejai į jurą žvejoti gali vykti be leidimo.

VIII. Mokesčiai.

42

Už užsienio pasus ir vizas Lietuvos piliečiai moka:

1) už užsienio pasą arba jo pratęsimą ligi 2 metų 15 litų.,
2) už vienkartinę vizą išvykti 100 lt.,
3) už daugkartinę vizą išvykti ligi 6 mėnesių 200 litų.

IX. baigiamieji dėsniai.

50

Užsienio pasą, Nanseno pasą, leidimą ir vizą iždavusi įstaiga gali atšaukti. Šiuo atsitikimu mokestis gražinamas. Jei išduoti dokumentai nusunaudoti ir ne dėl savininko kaltės atšaukti.

51

Dokumentai užsienio pasų, leidimų, Nanseno pasų ir vizų davimo reikalais laikomi pasus duodančioje įstaigoje.

Direktorija grąžintus užsienio pasus siųnčia gubernatūrai.

52

Klaipėdos krašto gubernatorius skiria pasų ir sienų pereiti kortelių išdavimo revizijas.

53

Užsienio pasų ir leidimų blankus ruošia Vidaus Reikalų Ministerija ir išduoda atatinkamoms įstaigoms.

54

Klaipėdos krašto direktorija už pasų blanką moka 5 litus.

Klaipėdos krašto direktorija, imdama pasų blankus, turi atsiskaityti gubernatūrai iš anksčiau paimtų blankų.

Apyskaitoje turi būti nurodyta:

1) eilinis paso numeris,
2) paso davimo data,
3) paso blanko numeris,
4) asmens, kuriam išduotas pasas, vardas, pavardė, užsiėmimas ir gyvenamoji vieta,
5) įrašytas į pasą asmenų skaičius.

55

Lietuvos piliečiai, kurie gyvena užsienyje, turi pranešti raštu Lietuvos atstovybei arba konsulatui tokias žinias.

1) vardą, pavardę ir tėvo vardą,
2) gimimo vietą ir datą,
3) nuolatinę gyvenamą vietą užsienyje,
4) užsiėmimą,
5) šeimos sudėtį ir amžių,
6) užsienio paso gavimo vietą ir datą,
7) karinės prievolės atitikimo liudymo datą ir numerį.

56

Prašymas (anketa) pasui, vizai ir paso galiojimui pratęsti apmokami 2 lt. žyminio mokesčio.

57

Šioms taisyklėms vykdyti Vidaus Reikalų Ministeris. Susitaręs su suinteresuotais ministeriais, leidžia instrukcijų.

58

Šios taisyklės veikia nuo jų paskelbimo dienos.

59

Užsienio pasams, leidimams ir vizoms duoti taisyklės (V. Ž. Nr. 271, eil. 1747, Nr. 291, eil, 1921, Nr. 309, eil. 2083, Nr. 816, eil. 2137, Nr. 326, eil., 2236, Nr. 329, eil. 2261, Nr. 337, eil. 2316, Nr. 345, eil. 2367, Nr. 358, ell. 2442) ir Instrukcija dėl sienai pereiti leidimų davimo pasienio gyventojams (V. Ž. Nr. 102, eil. 805), panaikinamos.

1933 m. birželio 10 d. Svetimšaliams gyventi įstatymas

I. Bendrieji nuostatai

1

Svetimšaliu laikomas kiekvienas ne Lietuvos pilietis.

2

Svetimšalis gali atvykti į Lietuvą, atlikęs įstatymų ir įstatymams vykdyti išleistų taisyklių reikalavimus.

3

Svetimšalis, atvykęs į Lietuvą. Laikomas arba apsistojęs arba apsigyvenęs.

4

Svetimšalis laikomas apsistojęs Lietuvoje, kai jis gyvena –

1) ne ilgiau kaip ligi vizoje pažymėto termino,
2) tos valstybės pilietis, su kuria susitarta vizas panaikinti, ne ilgiau kaip ligi tuo susitarimu nustatyto termino,
3) tos valstybės pilietis, su kuria susitarta vizas panaikinti, bet tuo susitarimu terminas nenustatytas, ne ilgiau kaip vieną mėnesį nuo sienos perėjimo dienos.

II. Leidimai apsigyventi

5

Svetimšalis laikomas apsigyvenęs Lietuvoje, kai jis gauna tam tikrą leidimą.

6

Svetimšalis, kuris nori apsigyventi Lietuvoje, turi gauti leidimą.

7

Leidimai apsigyventi duodami ne ilgiau kaip vieneriems metams.

Svetimšaliams be pilietybės, kurie yra išgyvenę Lietuvoje ne mažiau kaip vienerius metus be pertraukos, gali būti duodami neterminiai leidimai.

8

Leidimas apsigyventi duoda teisę gyventi leidime nurodyta laiką visoje valstybėje ar kurioje jos dalyje.

Leidime gali būti nustatytos ir kitos sąlygos apsigyventi.

9

Svetimšalis ligi 17 metų amžiaus, jeigu jis atvykęs į Lietuvą be atskiro asmens dokumento, atskiro leidimo apsigyventi nereikalingas.

10

Leidimus apsigyventi duoda Vidaus Reikalų Ministeris arba jo pavedamos įstaigos, o Klaipėdos krašte – Klaipėdos krašto gubernatorius.

11

Viza (4 str.) ar leidimas apsigyventi (6 str.) neduoda teisės svetimšaliui verstis verslu ar samdomam dirbti darbą.

12

Apsistojimo ar apsigyvenimo tvarkymas neapima leidimo verstis verslu ar samdomam dirbti darbą.

III. Leidimai dirbti

13

Svetimšalis, kuris nori verstis verslu arba samdomas dirbti darbą, turi gauti leidimą.

14

Leidimus verstis verslu ar samdomam dirbti darbą duoda Vidaus Reikalų Ministeris, ar jo pavedamos įstaigos, Klaipėdos krašte – Klaipėdos krašto gubernatorius.

15

Leidimas duodamas ne ilgiau kaip ligi vizos ar leidimo apsigyventi termino pabaigos, bet ne ilgiau kaip vieneriems metams.

IV. Mokesčiai

16

Mokesčius už leidimus apsigyventi. Dirbti ir už asmens liudymus (sauf-conduit) nustato Ministerių Kabinetas.

17

Ministerių Kabinetas turi teisę tam tikras asmenų kategorijas atleisti nuo 16 str. numatytų mokesčių.

18

Leidimai apsigyventi arba dirbti, už kuriuos per tris mėnesius nuo mokamo termino suėjimo dienos mokesčiai nebus sumokėti, atšaukiami.

VI. Baigiamieji nuostatai

23

Svetimšaliams, kurie atvyksta su diplomatiniais arba tarnybiniais pasais, šis įstatymas neliečia.

Šie svetimšaliai gali apsigyventi Užsienio Reikalų Ministerio, susitarus jam su Vidaus Reikalų Ministeriu, nustatyta tvarka.

24

Asmens liudymų (sauf-conduit) ir vizų taisyklės leidžia Ministerių Kabinetas.

25

Šiam įstatymui vykdyti taisykles leidžia Vidaus Reikalų Ministeris.

Svetimšaliams registruoti taisykles Klaipėdos krašte leidžia Klaipėdos krašto direktorija.

26

Šis įstatymas veikia nuo 1933 metų Liepos mėnesio 1 dienos.

1935 m. gegužės 22 d. Užsienio pasų ir vizų taisyklių pakeitimas

Užsienio pasų ir vizų taisyklės pakeičiamos taip:

10

Užsienio pase gali būti įrašyta paso savininko žmona ir ligi 17 amžiaus mažamečiai – savi ar globojamieji vaikai, brolis, sesuo, pristačius 7 str. 3 ir 4p. arba 8, 9 arba 11 str. numatytus dokumentus. Įrašyti į užsienio pasą asmens gali keliauti tik su paso savininku.

Lietuvos piliečiai nuo 17 metų amžiaus, išskyrus ištekėjusias moteris, privalo turėti atskirą užsienio pasą.

15 str. 3 p. Pašauktų metų vyrai užsienio pasui gauti be kitų dokumentų turi pristatyti karinės prievolės atlikimo įrodančius dokumentus, o kariuomenės atsargoje laikomieji vyrai, be to, jų ataskaitą vedančios įstaigos pranešimą, kad apie išvykimą į užsienį jai pareikšta. Šie pranešimai žyminiu mokesčiu neapmokami.

15 str. 5 p. Asmenims, kurie teisėtai emigravę į ne Europos valstybes šis straipsnis netaikomas.

17

Užsienio pasas, kurį savininkas grąžina pasams duoti įstaigai, arba mirusiojo ar nustojusio Lietuvos pilietybės asmens, panaikinamas perbraukiant raudonu rašalu pirmuosius penkis puslapius ir, pažymėjus panaikinimo priežastį ir datą, laikomas pasui duoti byloje.

32

Reikalui esant, panaikintas pasas gali būti išduotas buvusiam jo savininkui ar buvusiems pase įrašytiems asmenims, o mirusiojo ar nustojusio Lietuvos pilietybės asmens, - giminėms.

Pasams duoti įstaigoje sugadintieji užsienio pasų blankai su aktais apie sugadinimą grąžinami Vidaus Reikalų Ministerijai.

32

Išimtinais atsitikimais ekskursijos dalyviui Vidaus Reikalų Ministeris ar jo pavesta įstaiga, Klaipėdos Krašto Gubernatorius, užsienyje atstovas ar konsulas, dėl ligos ar kitos svarbios priežasties gali leisti atsilikti nuo ekskursijos ir duoti nemokamą pasą ar vizą ne ilgesniam kaip kolektyvinei vizai galioti laikui.

33 str. 2 p. Kurortais laikomos šios vietos: Alytus, Anykščiai, Aukštoji Panemunė, Berčiūnai, Besočiai (Nimerzatė), Birštonas, Giruliai, Juodkrantė, Kačerginė, Karklininkai, Kintai, Klaipėda, Kulautuva, Lampėdžiai, Melneragė, Nida, Palanga, Pervalka, Pivonija, Preila, Rusnė, Smardonė, Smiltinė su Kopgaliu ir Zarasai.

42

6) Lietuvos piliečiai, kurie gyvena užsienyje su pasu, kurio galiojimo terminas pasibaigęs, moka paso mokestį nuo paso termino galiojimo pabaigos ligi paso pareiškimo dienos, mokesčių normomis, kurios veikė per tą laiką.

Lietuvos piliečiai, kurie gyvena valstybėse, kuriose nėra pasų sistemos, paso mokestį moka nuo paso gavimo dienos.

Vidaus Reikalų Ministeris ar jo pavesta įstaiga ar Klaipėdos Krašto Gubernatorius gali neieškoti neįmokėtų užsienio pasų ir vizų mokesčių, jeigu asmuo, kuriam reikia tuos mokesčius mokėti. Yra beturtis.

52

Klaipėdos Krašto Gubernatorius skiria Klaipėdos krašte užsienio pasų ir sienai pereiti kortelėms duoti įstaigų revizijas.

1936 m. gegužės 15 d. Laikino įstatymo apie Lietuvos pilietybę pakeitimas

Laikinas įstatymas apie Lietuvos pilietybę pakeičiamas taip:

§ 2

Svetimšalis gali būti priimtas Lietuvos piliečiu:

1) jei be pertraukos išgyveno Lietuvoje ne mažiau kaip 10 metų,

2) jei turi nuolatinį darbą, kuriuo išlaiko save ir savo šeimą,

3) jei nebuvo teismo baustas kalėjimu arba skaudesnėmis bausmėmis,

4) sumokėjęs už pilietybės suteikimą mokestį 5,000 litų.

Atskirais atsitikimais Vidaus Reikalų Ministeris, susitaręs su Teisingumo Ministeriu mokestį už suteikimą pilietybės gali sumažinti arba visai nuo mokesčio atleisti.

Papildoma:

§ 2^1

Svetimų valstybių piliečiai lietuvių kilmės nuo mokesčio už pilietybės suteikimą atleidžiami.

Šis pakeitimas veikia nuo jo paskelbimo dienos.

1937 m. rugsėjo 30 d. Diplomatinių bei tarnybinių pasų ir vizų taisyklės

I. Bendrieji nuostatai

1

Diplomatinius ir tarnybinius pasus duoda ir pratęsia juos Užsienio Reikalų Ministeris ar jo pavedami organai.

2

Diplomatines ir tarnybines vizas duoda Užsienio Reikalų Ministerio pavedami Užsienio Reikalų Ministerijos organai ir diplomatinės atstovybės. O konsularinės atstovybės – kai joms tai pavesta.

3

Diplomatinės vizos yra daugkartinės vizos ir duoda teisę vykti į užsienį per bet kurį pasienio punktą, jei vizoje nėra nurodyta kitaip.

Tarnybinėse vizose turi būti nurodyta, ar jos yra vienkartinės ar daugkartinės ir per kuriuos pasienio punktus galima vykti į užsienį.

Tiek diplomatinėse, tiek ir tarnybiniuose pasuose atatinkamos pasienio valstybės įstaigos pažymi sienos perėjimo laiką.

II. Diplomatiniai pasai

4

Diplomatiniai pasai duodami:

1) Ministerių Kabineto nariams,

2) Seimo Prezidiumo nariams,

3) ministerijų generaliniams sekretoriams ir Užsienio Reikalų Ministerijos direktoriams,

4) pasiuntiniams, atstovams, patarėjams, sekretoriams ir attaches; karjeros generaliniams konsulams, konsulams ir vicekonsulams,

5) asmenims, kurie vyriausybės siunčiami į užsienį su specialine diplomatine misija,

6) asmenims, kurie paskirti delegacijų nariais,

7) nuolatiniams diplomatiniams kurjeriams.

5

Diplomatinius pasus gali gauti:

1) šių taisyklių 4 str. 1-4 p. nurodytų asmenų žmonos, kai jos vyksta į užsienį,

2) šių taisyklių 4 str. 4 p. nurodytų asmenų vaikai ligi 21 metų amžiaus. Vaikai ligi 14 metų amžiaus įrašomi į tėvo ar motinos pasą.

6

Užsienio Reikalų Ministeris gali duoti diplomatinius pasus:

1) buv. Respublikos Prezidentams,

2) buv. Ministeriams Pirmininkams,

3) buv. Užsienio Reikalų Ministeriams,

4) vyskupams,

Šio straipsnio 1-3 p. nurodytų asmenų žmonos gali būti įrašytos į vyrų diplomatinius pasus.

7

Diplomatiniai pasai duodami ir pratęsiami ne ilgiau kaip 2 metams.

Pasiuntiniams ir jų žmonoms duodami neterminiai diplomatiniai pasai.

III. Tarnybiniai pasai

8

Tarnybiniai pasai duodami:

1) užsienio Reikalų Ministerijos tarnautojams, kai jie vyksta į užsienio tarnybos reikalais,

2) diplomatinių ir konsularinių atstovybių tarnautojams, kurių darbo vieta yra užsienyje. Ir jų žmonoms ir vaikams ligi 21 metų amžiaus,

3) valstybės ir savivaldybės įstaigų tarnautojams, kai jie siunčiami į užsienį tarnybos reikalais,

4) išimtinais atsitikimais asmenims, kurių kelione į užsienį valdžios įstaigos yra suinteresuotos.

Šio straipsnio 1, 3 ir 4 p. nurodytų asmenų žmonos ir vaikai ligi 14 metų amžiaus gali būti įrašyti į vyrų tarnybinius pasus, jei prašančioji paso įstaiga apie tai savo rašte pažymi.

9

Tarnybinius pasus gali gauti diplomatinių bei konsularinių atstovybių tarnai ir jų žmonos, o taip pat 4 str. 4 p. nurodytų tarnautojų asmeniniai tarnai. Jei jie yra Lietuvos piliečiai.

10

Tarnybiniai pasai duodami arba pratęsiami reikalingam laikui, tačiau ne ilgiau kaip 2 metams.

11

Šių taisyklių 8 str. 3 p. nurodytiems asmenims tarnybiniai pasai duodami atitinkamo ministerio, jo pavaduotojo ar generalinio sekretoriaus raštu. Kuriame turi būti nurodyta siuntimo tikslas ir laikas.

1937 m. lapkričio 30 d. Laikinasis įstatymo apie Lietuvos pilietybę pakeitimas (7 paragrafas)

Lietuvos pilietis, kuris gyvena užsienyje daugiau kaip dvejus metus be užsienio paso arba su negaliojančiu užsienio pasu, netenka Lietuvos pilietybės, išskiriant atsitikimus, kai Lietuvos piliečio gyvenimą be užsienio paso ar su negaliojančiu užsienio pasu Vidaus reikalų ministeris pripažįsta pateisinamu. Šie asmenys gali atgauti Lietuvos pilietybę šio įstatymo nustatymomis sąlygomis ir tvarka.

1938 m. gegužės 10 d. Vidaus reikalų ministerijos Administracijos departamento aplinkraščiai[1]

1938 m. gegužės 12 d. Lietuvos Respublikos Konstitucija

II SKYRIUS
Pilietybė

11 straipsnis

Pilietybė įgyjama gimimu, jungtuvėmis ar kitokiu šeiminiu ryšiu, taip pat jos optavimu arba jos atgavimu.

12 straipsnis

Piliečiu gali būti priimtas:
1) lietuvis, apsigyvenęs Lietuvos Valstybėje;
2) nelietuvis, išgyvenęs Lietuvos Valstybėje bent dešimt metų;
3) asmuo, nusipelnęs Lietuvos Valstybei.

13 straipsnis

Pilietis, įgijęs svetimą pilietybę, netenka Lietuvos pilietybės.

Įstatymo nustatytais atvejais pilietis, turėdamas svetimą pilietybę, gali ir nenustoti Lietuvos pilietybės.

14 straipsnis

Pilietis gali netekti Lietuvos pilietybės, jeigu jis bent dvejus metus negyvena Lietuvos Valstybėje ir yra nutraukęs ryšius su Lietuvos gyvenimu.

Pilietybė gali būti atimta už veiksmus prieš Valstybės saugumą.

15 straipsnis

Sąlygos ir tvarka pilietybės įgijimo, taip pat priėmimo Lietuvos piliečiu ir pilietybės atėmimo bei netekimo, nustatomos įstatymu.

[1] Knyga „VRM Administracijos departamento aplinkraščiai, 1938 m. gegužės 10 d.“, Kaunas, saugoma Pilietybės skyriuje el. būdu.

1939 m. kovo 9 d. Pasų įstatų pakeitimas

Pasų įstatai pakeičiami taip:

§ 1

Pasas yra asmens liudijimas.
Įrašytinas pase žinias nustato Vidaus Reikalų Ministras.

§ 9

Pirmas sakinys pakeičiamas taip:
Pasus išduoda valsčių ir miestų savivaldybės Vidaus Reikalų Ministro instrukcijomis. Pasų įstatai papildomi nauju paragrafu:

§ 17

Vidaus Reikalų Ministras gali įsakyti keisti vidaus pasus visoje valstybėje ar atskirose jos dalyse arba atskiroms gyventojų grupėms.
Šis pakeitimas veikia nuo 1939 metų gegužės 1 dienos.

1939 m. rugpjūčio 8 d. Lietuvos pilietybės įstatymas

I. Pilietybės įgijimas gimimu

1

Lietuvos pilietybę įgyja gimimu:
1) Santuokinis vaikas, kuriuo tėvas yra Lietuvos pilietis,
2) Nesantuokinis vaikas, kuriuo motina yra Lietuvos pilietė,
3) Vaikas, kurio tėvai nežinomi, jei jis Lietuvoje yra gimęs,
4) Nežinomų tėvų vaikas, rastas Lietuvoje, laikomas joje gimusiu.

II. Pilietybės įgijimas šeiminiu ryšiu

2

Ne Lietuvos pilietė, susituokdama su Lietuvos piliečiu, įgyja Lietuvos pilietybę.

3

Priimto Lietuvos piliečiu žmona įgyja Lietuvos pilietybę. Jei pareiškia norą tą pilietybę įgyti.

4

Priimto Lietuvos piliečiu vaikai, nesukakę 18 metų amžiaus, įgyja Lietuvos pilietybę, jei jie yra priimtojo tėviškoje valdžioje ir jei priimtasis pareiškia norįs, kad tą pilietybę įgytų.

5

Lietuvos pilietybę atgavusios moters vaikai, nesukakę 18 metų amžiaus, įgyja Lietuvos pilietybę, jeigu jie yra atgavusios tėviškoje valdžioje ir jeigu atgavusioji pareiškia norinti, kad jie tą pilietybę įgytų.

6

Pareiškimai, nurodyti 3, 4 ir 5 str., duodami Vidaus Reikalų Ministrui.
Vidaus Reikalų Ministras, radęs asmenį, dėl kurio paduotas pareiškimas, atitinkant 3, 4 arba 5 str. sąlygas, nutaria jį laikyti įgijusiu Lietuvos pilietybę.
Lietuvos pilietybė laikoma įgyta nuo pareiškimo paduotosios dienos.

Lietuvos pilietybę įgyja ne Lietuvos pilietės vaikas, kuris įteisinamas ligi 18 metų amžiaus, jei jo tėvas Lietuvos pilietis.

III. Pilietybės įgijimas optavimu

8

Ne Lietuvos piliečio vaikas, sukakęs 18 metų amžiaus, per vienerius metus nuo sukakimo gali įgyti Lietuvos pilietybę optavimu, jei jis, ligi sukakdamas 18 metų amžiaus, apsigyvena Lietuvoje su savo motina, atgavusia Lietuvos pilietybę ir turinčia jam tėvišką valdžią.

9

Lietuvos pilietybei įgyti optavimu paduodamas pareiškimas. Šis pareiškimas duodamas Vidaus Reikalų Ministrui.

Vidaus Reikalų Ministras, radęs pareiškėją atitinkant 8 str., sąlygas, nutaria jį laikyti įgijusiu Lietuvos pilietybę optavimu ir šitą nutarimą skelbia Vyriausybės Žiniose.

Lietuvos pilietybė laikoma įgyta nuo pareiškimo paduotosios dienos.

IV. Priėmimas piliečiu

10

Lietuvis gali būti priimtas Lietuvos piliečiu, jei jis apsigyvena Lietuvoje.

11

Nelietuvis gali būti Lietuvos piliečiu, jei jis:

1) yra sukakęs 18 metų amžiaus,

2) gyvena Lietuvoje ir joje yra be pertraukos įgyvenęs paskutinius 10 metų

3) nėra teismo baustas už nusikaltimą. Kuris įstatymu numatytas bausti bausme, ne mažesne kaip kalėjimas,

4) gali save ir savo šeimą išlaikyti,

5) yra be pilietybės arba yra pilietis tokios valstybės, kurios įstatymais, priimtas Lietuvos piliečiu, prarastų anos valstybės pilietybę, ir

6) žodžiu ir raštu moka lietuvių kalbą.

12

Nusipelnęs Lietuvos valstybei asmuo gali būti primtas Lietuvos piliečiu netaikomas 10 ir 11 str. nustatytų sąlygų.

13

Lietuvos piliečiu priima Vidaus Reikalų Ministras, susitaręs su Teisingumo Ministru.

Nusipelniusį Lietuvos Valstybei asmenį Lietuvos piliečiu priima Ministrų Taryba.

14

Prašymas priimti Lietuvos piliečiu duodamas Vidaus Reikalų Ministrui.

Nusipelniusio Lietuvos Valstybei asmens prašymas priimti Lietuvos piliečiu duodamas Ministrų Tarybai.

15

Prašymą priimti Lietuvos piliečiu 18 metų amžiaus nesukakusį asmenį duoda tas, kas turi jam tėvišką valdžią.

16

Prašymas priimti Lietuvos piliečiu apmokamas tam tikru 25 litų mokesčiu.

17

Nelietuvis, priimamas Lietuvos piliečiu 11 str. sąlygomis, moka 5,000 litų mokestį.

Vidaus Reikalų Ministras, susitaręs su Finansų Ministrų, išimtinais atsitikimais šį mokestį gali sumažinti arba ir visiškai nuo jo atleisti.

18

Nutarimas priimti Lietuvos piliečiu skelbiamas Vyriausybės Žiniose.

Nutarimas priimti piliečiu asmenį, kuris moka 17 str. nustatytą mokestį, skelbiamas, kai tas mokestis sumokėtas.

19

Priimamasis tampa Lietuvos pileičiu nuo dienos, kurią paskelbiamas nutarimas priimti jį Lietuvos piliečiu.

V. Pilietybės netekimas ir atėmimas

20

Lietuvos pilietybės netenka:

1) priėmęs svetimos valstybės pilietybę,
2) moteris, įgijusi svetimos valstybės pilietybę, susituokdama su ne Lietuvos piliečiu,
3) moteris, įgijusi Lietuvos pilietybę susituokdama, jei jos santuoka yra pripažinta netikra ir jei iš tos santuokos nėra vaikų,
4) nesantuokinis Lietuvos pilietės vaikas, kurį ligi 18 metų amžiaus įteisina jo tėvas ne Lietuvos pilietis, jei tuo įteisinimu jis įgyja tėvo valstybės pilietybę,
5) svetimos valstybės pilietybę priėmusio žmona, jei jį įgyja tos pačios valstybės pilietybę,
6) svetimos valstybės pilietybę priėmusio vaikai ligi 18 metų amžiaus, jei jie įgyja tos pačios valstybės pilietybę.

21

Lietuvos pilietis priėmęs svetimos valstybės pilietybę, Vidaus Reikalų Ministro leidimu gali pasilikti Lietuvos pilietybę.

22

Lietuvos pilietis gali būti pripažintas netekusiu Lietuvos pilietybės, jeigu jis bent dvejus metus negyvena Lietuvoje ir nutrūksta ryšius su Lietuvos gyvenimu.

Nutrūkusiu ryšius su Lietuvos gyvenimu laikomas pilietis, kai jis:

1) gyvena užsienyje be užsienio paso arba su nustojusiu galios užsieniniu pasu arba
2) būdamas priimtas Lietuvos piliečiu 11 str. sąlygomis, išgyvena savo kiltojoje valstybėje bent dvejus metus be pertraukos.

23

Lietuvos pilietybė gali būti atimta, jei pilietis:

1) tarnauja ar yra tarnavęs be nustatyto įstatymais leidimo svetimos valstybės kariuomenėje, kariniame laivyne arba kitoje karinėje ar karinio pobūdžio organizacijoje,
2) gyvendamas užsienyje, pašauktas nestoja atlikti karinės prievolės,
3) pabėga į užsienį iš kariuomenės, iš karinio laivyno ar kitokios karinės tarnybos,
4) įstoja civilinėn svetimos valstybės tarnybon, esant tai valstybei karo padėtyje su Lietuva, arba, tokiai padėčiai atsiradus, neišstoja iš anos valstybės civilinės tarnybos,
5) Vidaus Reikalų Ministro reikalaujamas, neišstoja jo nustatytu laiku iš svetimos valstybės civilinės tarnybos, arba
6) Padaro kokį veiksmą prieš valstybės saugumą ir už tai teismo nusmerkiamas kalėti sunkiųjų darbų kalėjime.

24

Atveju, numatytu 23 str. 5 p., pilietybė gali būti atimta ne vėliau kaip per dvejus metus suėjus Vidaus Reikalų Ministro nustatytam laikui, o 23 str. 6 p. numatytu atveju – ne vėliau kaip per dvejus metus įsiteisėjus teismo sprendimui.

25

Pilietybės netekęs ar ją atimtas nustoja teisės turėti Lietuvoje nekilnojamąjį turtą. Jo turimas nekilnojamasis turtas likviduojamas tvarka, nustatyta svetimšalių turtui likviduoti.

26

Pilietybės netekimą ir atėmimą sprendžia Ministrų Taryba Vidaus Reikalų Ministro siūlymu.

27

Pilietybės netekimo ar atėmimo nutarimas skelbiamas Vyriausybės Žiniose. Jis veikia nuo paskelbtosios dienos.

VI. Pilietybės atgavimas

28

Lietuvoje apsigyvenusi moteris, susituokdama netekusi Lietuvos pilietybės gali ją atgauti, jei yra našlė ar perskirta arba jos santuoka yra pripažinta netikra.

Pareiškimas atgauti pilietybę duodamas Vidaus Reikalų Ministrui ne vėliau kaip per dvejus metus vyrui mirus, su juo persiskyrus arba santuoką pripažinus netikra.

Vidaus Reikalų Ministras, radęs pareiškėją atitinkant šio straipsnio sąlygas, nutaria ją laikyti atgavusia pilietybę.

Pilietybė laikoma atgauta nuo pareiškimo paduotosios dienos.

VII. Pilietybės niekinumas

29

Priėmimas piliečiu ir pilietybės įgijimas yra niekinis, jei paremtas netikrais sprendžiamais duomenimis.

30

Pilietybės niekinumą sprendžia Vidaus Reikalų Ministras. Susitaręs su Teisingumo Ministru.

31

Pilietybės niekinumo byla negali būti keliama sukakus 10 metų nuo priėmimo piliečiu ar pilietybės įgijimo.

32

Priėmimą piliečiu pripažinus niekiniu, niekinis yra ir pilietybės įgijimas 3 ir 4 str. nurodytais atvejais.

33

Vidaus Reikalų Ministro nutarimas pripažinti niekiniu priėmimą piliečiu ar pilietybės įgijimą skelbiamas Vyriausybės Žiniose.

VIII. Baigiamieji nuostatai

34

Taisykles šiam įstatymui vykdyti leidžia Vidaus Reikalų Ministras.

35

Panaikinami:

1) Laikinojo įstatymo apie Lietuvos Pilietybę § 1. 2 ir 3 (L. V. Ž. Nr. 2-3. Eil. 22),
2) Laikinojo Lietuvos pilietybės įstatymo papildymo I pastraipa (L. V. Ž. Nr. 26, eil. 304),
3) Laikinojo įstatymo apie Lietuvos pilietybę papildymo § 6 (L. V. Ž. Nr. 94, eil. 772),
4) Laikinojo įstatymo apie Lietuvos pilietybę pakeitimas (V. Ž. Nr. 146, eil. 1052),
5) Laikinojo įstatymo apie Lietuvos pilietybę pakeitimas (V. Ž. Nr. 534, eil. 3714),
6) Laikinojo įstatymo apie Lietuvos pilietybę pakeitimo § 7 (V. Ž. Nr. 592, eil. 4127),
7) Įstatymų rinkinio IX tomo I knygos 836-857 str. ir
8) Kitų įstatymų nuostatai, kurie prieštarauja šiam įstatymui.

1939 m. spalio 27 d. Vilniaus miesto ir jo srities tvarkymo įvedamasis įstatymas

3 straipsnyje nustatyta, kad „Vilniaus miesto ir jo srities gyventojai, kurie 1920 m. liepos 12 d. Lietuvos taikos sutarties su Rusija ratifikacijos dokumentais pasikeitimo dieną buvo laikomi Lietuvos piliečiais ir šio įstatymo įsigaliojimo dieną turėjo gyvenamąją vietą Vilniaus mieste ar jo srityje, laikomi Lietuvos piliečiais. Šitų Lietuvos piliečių žmonos ir vaikai ligi 21 metų amžiaus taip pat laikomi Lietuvos piliečiais.“

1939 m. lapkričio 13 d. Sutartis tarp Lietuvos Respublikos ir Vokietijos Reicho dėl Klaipėdiškių pilietybės

Lietuvos Respublika ir Vokietijos Reichas susitarė sutartinai sutvarkyti iš Klaipėdos Krašto sujungimo su Vokietijos Reichu kylančius pilietybės klausimus.

1 straipsnis

Lietuvos pilietis, kuris

1. 1924 m. liepos mėn. 30 d. arba optuodamas Lietuvos pilietybę buvo nustojęs Vokietijos pilietybės, arba
2. yra vokiečių tautybės ir Lietuvos pilietybę įgijo optavimu, arba
3. gimimu, legitimacija ar ištekėjimu išveda savo pilietybę iš nr. 1 ar nr. 2 nurodytų asmenų, laikomas Vokietijos pilietybę įgijusiu 1939 m. kovo mėnesio 22 dieną.

Tai netaikoma tiems lietuvių tautybės asmenims, kurie prieš šios sutarties pasirašymą savo gyvenamąją vietą iš Klaipėdos Krašto perkėlė į Lietuvą. Gyvenamoji vieta laikoma perkelta, jeigu asmuo savo nuolatinio apsigyvenimo vietą yra apleidęs, būdamas pasiryžęs į ją nebegrįžti.

2 straipsnis

Kas 1str. įgijo Vokietijos pilietybę, jeigu jis yra lietuvių tautybės, gali ligi 1939 m. gruodžio mėnesio 31 d. pareikšti Lietuvos Generaliniam Konsulatui Klaipėdoje norįs turėti Lietuvos pilietybę. Lietuvos pilietybė bus laikoma įgyta, išdavus liudijimą, kad pareiškimas patenkintas.

Vyro pilietybės pareiškimas apima jo žmoną, tėvo pareiškimas – jo santuokinius vaikus ligi 18 m. amžiaus, motinos pareiškimas – jos pavainikius vaikus ligi 18 m. amžiaus.

Lietuvos vyriausybė praneš ligi 1940 m. balandžio mėn. 1 d. Vokietijos vyriausybei sąrašą asmenų, kurie p. 1 numatyta tvarka bus įgiję Lietuvos pilietybę.

3 straipsnis

Jei aukščiau nurodytais nuostatais bus įgyta vienos valstybės pilietybė, tuo pat bus nustota kitos valstybės pilietybės.

4 straipsnis

Šita sutartis turi būti ratifikuota. Ratifikavimo dokumentais turi būti, kiek galima greičiau, pasikeista Berlyne.

Sutartis įsigalioja ratifikavimo dokumentais pasikeitimo dieną.

Tam patvirtinti įgaliotiniai šitą sutartį pasirašė ir pridėjo savo antspaudus.

1939 m. lapkričio 24 d. Pasų įstatų pakeitimas

Pasų įstatai pakeičiami taip:

§ 9.

Papildomas taip:

III pastaba. Pasai duodami tiems Vilniaus miesto ir jo srities gyventojams, kurie įrodo Lietuvos pilietybę šiais dokumentais:
1. a) civilinės padėties aktais: gimimo, krikšto, mirimo, santuokos metrikais, vaikų įteisinimo sprendimais, santuokos skyrybų sprendimais,
b) dokumentais apie įrašymą į kaimų, miestų ir luomų bendruomenes: bendromis gyventojų sąrašų knygomis, jų paliudytais įrašais, žymėmis apie įrašymą į bendruomenę senuose rusų pasuose ar civilinės padėties aktuose,
c) dokumentais ir raštais apie išgyventą Vilniaus mieste ar jo srityje laiką, mažiausia nuo 1904 m. sausio 1 dienos ligi 1914 m. sausio 1 dienos ir turėtą ten nuolatinį darbą ar nekilnojamąjį turtą:

2. dokumentais, įrodančiais nuolatinę gyvenamąją vietą Vilniaus mieste ar jo srityje 1920 m. rugpiūčio 6 dieną ir 1939 m. spalių 27 dieną.

§ 10

Papildomas taip:

II pastaba. Vidaus Reikalų Ministras nustato, kuriems Vilniaus miesto ir jo srities gyventojams pasai duodami nemokamai.
Dokumentai pasui gauti (9§ III pastaba) duodami ji nemokamai.

§ 11

Paso ėmėjo tapatybei įrodyti tvarką nustato Vidaus Reikalų Ministras.

§ 14

Pametus pasą ar kitais atvejais, duodami laikinieji asmens liudijimai.
Liudijimų davimo tvarką nustato Vidaus Reikalų Ministras.

§ 17

Papildomas taip:
Vilniaus miesto ir jo srities gyventojams pasų padavimo laiką nustato Vidaus Reikalų Ministras.

§ 18

Pasai duodami be termino.
Karinės prievolės atlikimo žymėjimų pasuose tvarką nustato Vidaus Reikalų Ministras. Šis pakeitimas veikia nuo paskelbtosios dienos.

1939 m. gruodžio 9 d. Sutarčiai tarp Lietuvos Respublikos ir Vokietijos Reicho dėl klaipėdiškių pilietybės vykdyti taisyklės

1

Asmenys, kurie, pagal Sutarties tarp Lietuvos Respublikos ir Vokietijos Reicho dėl klaipėdiškių pilietybės 1 str., nėra įgiję Vokietijos pilietybės ir turi Klaipėdos Krašto Direktorijos, jos įstaigų ar Klaipėdos Krašto Gubernatūros duotus vidaus arba užsienio pasus ar juos atstojančius dokumentus,

taip pat vietoje jų gavę kitų Lietuvos įstaigų duotus pasus ir gyvena Lietuvoje, įteikia ligi š. m. gruodžio 15 d. tuos dokumentus pagal savo gyvenamą vietą valsčiuose – valsčių savivaldybėms, o miestuose – miestų savivaldybėms su užpildyta anketa vidaus pasui gauti, kurioje pateikiami šie duomenys:

1) pareiškėjo vardas ir pavardė,

2) gyvenamosios vietos pilnas adresas,

3) gimimo data ir vieta (kaimas, valsčius, apskritis arba miestas),

4) tėvų vardai ir pavardės (motinos pavardė ligi ištekėjimo),

5) tautybė,

6) tikyba, kurią įgijo gimęs ir kurios dabar yra,

7) kada apsigyveno Klaipėdos krašte ir kiek laiko ten gyveno,

8) kada apleido Klaipėdos kraštą išvykdamas i Lietuvą, būdamas pasiryžęs į Klaipėdos kraštą nebegrįžti, ir kuo tą pasiryžimą įrodo,

9) ar turi nuolatinį užsiėmimą Lietuvoje, koki užsiėmimą turi ir kur dirba, kiek pajamų gauna per mėnesį.

10) ar turi nekilnojamą turtą Lietuvoje, kokios vertes ir kur,

11) ar turėjo kitų Lietuvos įstaigų duotą pasą prieš gaudamas Klaipėdos Krašto Direktorijos, jos įstaigų ar Klaipėdos Krašto Gubernatūros pasą, – jei turėjo, tai kur, kada ir kurios įstaigos jis buvo duotas,

12) jei vedęs, tai kada, ir koks žmonos vardas, pavardė ligi ištekėjimo, gimimo data ir vieta,

13) vaikų vardai, gimimo data ir vieta,

14) a) jei žmona arba vaikai ligi 18 metų amžiaus liko Klaipėdos krašte. Tai nurodyti jų gyvenamosios vietos pilną adresą,

b) tą patį turi rašyti žmona, išvykusi iš Klaipėdos krašto apie ten likusį savo vyrą ir vaikus ligi 18 metų amžiaus,

15) ar turėjo Vokietijos pilietybę prieš gaudamas iš Klaipėdos Krašto Direktorijos ar jos įstaigų pasą: jei ne, tai su kuriais ir kur duotais dokumentais gyveno,

16) jei vaikai mokyklinio amžiaus, kur, kuria kalba ir kokiose mokyklose mokėsi,

17) kurioms organizacijoms pareiškėjas priklausė ir dabar priklauso.

2

Asmenys, kurie gyvena užsienyje su Klaipėdos Krašto Direktorijos, jos įstaigų ar Klaipėdos Krašto Gubernatūros duotais užsienio pasais, taip pat vietoje jų yra gavę kitų Lietuvos įstaigų duotus pasus, ir pagal sutarties 1 str. nėra įgiję Vokietijos pilietybės, turi savo užsienio pasus pristatyti artimiausioms Lietuvos pasiuntinybėms ar konsulatams ir užpildyti šių taisyklių 1 str. numatytą anketą.

Lietuvos pasiuntinybė ar konsulatas, įsitikinę, kad pareiškėjas, prieš gaudamas Klaipėdos krašto įstaigų pasą, turėjo kitų Lietuvos įstaigų duotą pasą ir tebeturi Lietuvos pilietybę, duoda jam naują užsienio pasą.

Kitais atvejais pasielgia pagal šių taisyklių 6 str.

3

Lietuvių tautybės asmenys, kurie pagal Sutarties tarp Lietuvos Respublikos ir Vokietijos Reicho dėl klaipėdiškių pilietybės 2 str. gali būti laikomi įgiję Vokietijos pilietybę, bet nori turėti Lietuvos pilietybę, turi siųsti ligi 1939 m. gruodžio 31 d. Lietuvos Generaliniam Konsulatui Klaipėdoje atitinkamą pareiškimą, suteikdami šias žinias:

1) vardas ir pavardė,

2) gyvenamosios vietos pilnas adresas,

3) gimimo data ir vieta,

4) tėvų vardai ir pavardės (motinos pavardė ligi ištekėjimo),

5) tautybė,

6) tikyba, kuria įgijo gimęs ir kurios tikybos dabar yra,

7) jei vedęs, žmonos vardas ir jos tėvų vardai ir pavardė, gimimo data ir vieta,

8) vaikų vardai, gimimo datos ir vietos,

9) jei vaikai mokyklinio amžiaus, kur, kuria kalba ir kokiose mokyklose mokėsi,

10) kurioms organizacijoms prašytojas priklausė bei priklauso ir kokius turi tam įrodymus.
11) kas gali paliudyti, kad prašytojas yra lietuvis,
12) užsiėmimas, iš kurio laiko save ir savo šeimą; kiek pajamų per mėnesį turi,
13) ar turi nekilnojamą turtą, kokios vertės ir kur,
14) ar turėjo Vokietijos pilietybę prieš gaudamas Klaipėdos krašto vietos įstaigų pasą.

Asmenys, šiuo metu esą Lietuvoje, ir nori turėti Lietuvos pilietybę, paduoda pareiškimą per vietos apskrities viršininką, esą trečiose valstybėse – per artimiausią Lietuvos pasiuntinybę ar konsulatą, esą Vokietijoje – tiesiogiai Generaliniam Lietuvos Konsulatui Klaipėdoje

Jei pareiškėjas turi Klaipėdos Krašto Direktorijos ar jos įstaigų arba Klaipėdos Krašto Gubernatūros duotą pasą arba jį atstojantį dokumentą arba jo vietoje yra gavęs kitą Lietuvos įstaigų pasą arba ji atstojantį dokumentą – turi tuos dokumentus prie pareiškimo įteikti.

Apskričių viršininkai pareiškimą su pateiktais dokumentais siunčia Generaliniam Lietuvos Konsulatui Klaipėdoje per Vidaus Reikalų Ministeriją, o pasiuntinybės ir konsulatai – betarpiškai.

4

1, 2 ir 3 str. numatytiems anketose faktams išaiškinti gali būti pareikalauta įrodymų.

5

Šių taisyklių 1, 2 ir 3 str. numatytais atvejais pareiškėjams vietoje paimtų asmens dokumentų duodami:
a) Lietuvoje – laikini asmens liudijimai su atvaizdu šitokio turinio:
b) užsienyje liudijimai su atvaizdu šitokio turinio: Liudijama, kad šis atvaizdas tikrai vaizduoja

Liudijimas duotas vietoje paimta užsienio paso ir galioja vieną mėnesį nuo jo išdavimo dienos".

Liudijimai, esant reikalui, gali būti pratęsiami.

Liudijimo turėtojas apie savo gyvenamosios vietos pakeitimą turi pranešti liudijimą davusiai įstaigai.

6

Šių taisyklių 1 ir 2 str. numatytos įstaigos, gavusios pasus ir anketas, jas persiunčia Vidaus Reikalų Ministerijai asmenų pilietybei nustatyti.

7

Klaipėdos Krašto Direktorijos ar jos įstaigų arba Klaipėdos Krašto Gubernatūros duoti vidaus arba užsienio pasai arba juos atstoją dokumentai, nežiūrint juose pažymėto galiojimo laiko, nuo 1940 m. sausio 1 dienos atšaukiami.

Šios taisykles veikia nuo paskelbtosios dienos.

1940 m. gegužės 3 d. Vilniaus miesto ir jo srities tvarkymo įvedamojo įstatymo pakeitimas

Nustatyta, kad „Taip pat Lietuvos piliečiais laikomi ir tie Vilniaus miesto ir jo srities gyventojai, kurie ligi 1914 m. rugpjūčio 1 d. bet kurį laiką turėjo Vilniaus mieste ar jo srityje gyvenamąją vietą ir nekilnojamąjį turtą arba darbą ir tarp 1920 m. rugpjūčio 6 d. ir 1939 m. spalio 27 d. gyveno toje srityje ne mažiau kaip penkerius metus, jei jie 1920 m. rugpjūčio 6 d. ir 1939 m. spalio 27 d. toje srityje turėjo gyvenamąją vietą.“

1940 m. gegužės 6 d. Pasų įstatų pakeitimas

Pasų įstatai pakeičiami taip:

§ 9

III pastaba. Pasai duodami tiems Vilniaus miesto ir jo srities gyventojams, kurie įrodo Lietuvos pilietybę šiuo būdu:

1) įrašymą i sodžių, miestų ir luomų bendruomenes, gyvenamąją vietą Vilniaus mieste ar jo srityje 1920 m. rugpiūčio 6 dieną, 1939 m. spalių 27 dieną ir gyventą 5 metų laiką tarp 1920 m. rugpiūčio 6 dienos ir 1939 m. spalių 27 dienos – dokumentais,

2) kitus pilietybei įrodyti dalykus, numatytus Vilniaus miesto ir jo srities tvarkymo įvedamojo įstatymo 3 str. (V. Ž. Nr. 671, eil. 4946 ir Nr. 703, eil. 5426) – dokumentais ar kitais Vidaus Reikalų Ministro nustatytais būdais.

Šis pakeitimas veikia nuo jo paskelbtosios dienos.

Lietuvos Respublikos teismų išaiškinimai

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (toliau – Konstitucinis Teismas) 2003 m. gruodžio 30 d. ir 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimuose bei 2013 m. kovo 13 d. ir 2017 m. spalio 20 d. sprendimuose pateiktiems Lietuvos Respublikos Konstitucijos 12 straipsnio išaiškinimams, kuriuose Konstitucinis Teismas išaiškino, kad „Konstitucijos 12 straipsnio 2 dalies formuluotė „išskyrus įstatymo numatytus atskirus atvejus“ reiškia, kad įstatymu, kuriuo reguliuojami pilietybės santykiai, **gali būti nustatyti tik išimtiniai atvejai**, kada asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės pilietis, t. y. teisinis reguliavimas turi būti toks, kad dvigubos (daugybinės) pilietybės atvejai būtų tokios pilietybės draudimo, išreikšto formuluote „niekas negali“, išimtis, o ne šį draudimą paneigianti taisyklė; pagal **Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo**, pagal kurį **dvigubos pilietybės atvejai būtų ne ypač retos išimtys, bet paplitęs reiškinys**“.

Konstitucinis Teismas 2013 m. vasario 22 d. ir 2014 m. kovo 18 d. nutarimuose pabrėžė, jog iš 1990 m. kovo 11 d. Akto nuostatų „yra atstatomas 1940 metais svetimos jėgos panaikintas Lietuvos Valstybės suvereninių galių vykdymas ir nuo šiol Lietuva vėl yra nepriklausoma valstybė“ matyti, kad Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimas buvo grindžiamas Lietuvos valstybės tęstinumu (kuris reiškia, kad 1940 m. birželio 15 d. prieš Lietuvos Respubliką pradėta SSRS agresija (*inter alia* (be kita ko) Lietuvos Respublikos teritorijos okupacija ir aneksija) nepanaikino Lietuvos valstybės, kaip tarptautinės teisės subjekto, ir jos suverenių galių) ir kad iš Lietuvos valstybės tęstinumo kyla Lietuvos Respublikos pilietybės tęstinumas, kuris *inter alia* suponuoja tai, kad tarptautinės ir Lietuvos konstitucinės teisės požiūriu SSRS pilietybės primetimas Lietuvos Respublikos piliečiams 1940 metais, kaip SSRS agresijos pasekmė, buvo niekinis aktas; taigi šis aktas nebuvo teisinis pagrindas prarasti Lietuvos Respublikos pilietybę; vadinasi, sovietinės okupacijos metais Lietuvos Respublikos piliečių (1940 m. birželio 15 d. Lietuvos Respublikos pilietybę turėjusių asmenų ir jų palikuonių) nesaistė ir neteisėtai jiems primestos su SSRS pilietybe susijusios prievolės.
Pažymėtina, jog minėtuose nutarimuose Konstitucinis Teismas, be kita ko, pabrėžė Lietuvos Respublikos pilietybės turėjimo 1940 m. birželio 15 d. fakto svarbą taikant Lietuvos Respublikos pilietybės tęstinumo principą (Konstitucinio Teismo 2019 m. rugsėjo 5 d. sprendimas).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2017-10-31 nutartyje administracinėje byloje Nr. eA-4691-756/2017 išaiškino, kad „pretenduoti į Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimą, kartu pasiliekant ir turimą kitos valstybės pilietybę, gali tik tie asmenys, kurie 1940 m. birželio 15 d. (t. y. iki buvusios Sovietų Sąjungos įvykdytos okupacijos) turėjo Lietuvos Respublikos pilietybę, ir tokių asmenų palikuonys“. Lietuvos Aukščiausiasis teismas 2018-02-09 nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-1-969/2018 konstatavo, kad Pilietybės įstatymo 9 straipsnyje nurodytų asmenų ir jų palikuonių

teisė į pilietybės atkūrimą siejama su šių asmenų teisiniu statusu, buvusiu pagal teisinį reguliavimą, galiojusį iki 1940 m. birželio 15 d.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 9 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-1969/2018 buvo konstatuota, kad pagal Vilniaus miesto ir jo srities tvarkymo įvedamąjį įstatymą tam, kad asmenys, gyvenę Vilniaus mieste ir jo srityje, kuri nuo 1920 m. faktiškai buvo valdoma Lenkijos, ir šių asmenų vaikai būtų pripažįstami Lietuvos piliečiais, turėjo būti nustatytos abi įvedamajame įstatyme nurodytos sąlygos: *pirma*, šie asmenys 1920 m. liepos 12 d. Lietuvos taikos sutarties su Sovietų Rusija ratifikacijos dokumentais pasikeitimo dieną turėjo būti laikomi Lietuvos piliečiais, *antra*, šie asmenys turėjo turėti gyvenamąją vietą toje Vilniaus krašto teritorijoje, kuri buvo nustatyta Lietuvos ir Sovietų Sąjungos 1939 m. spalio 10 d. sutartimi bei 1939 m. spalio 27 d. papildomu protokolu. Tai reiškia, kad tik abi pirmiau nurodytas sąlygas atitinkantys asmenys ir jų vaikai iki 1940 m. birželio 15 d. buvo laikomi Lietuvos piliečiais.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. lapkričio 4 d. nutartyje civilinėje byloje e3K-3-284-219/2020 buvo konstatuota, kad aptarto tarpukario Lietuvos Respublikos pilietybės teisinio reguliavimo nuostatos suteikia pagrindą daryti išvadą, kad asmuo, turėjęs Lietuvos Respublikos pilietybę pagal tuo metu galiojusių įstatymų normas, įstatyme nustatytais atvejais galėjo būti pripažintas ir praradusiu Lietuvos Respublikos pilietybę. Iš nurodyto reglamentavimo spręstina, kad tai lemiančios priežastys galėjo būti susijusios su asmens išvykimu į užsienio valstybę, tam tikrų pareigų neatlikimu (registruotis, išsiimti asmens dokumentus), ryšio su Lietuvos gyvenimu nutrūkimu.

* Teisės aktų kalba netaisyta ir teikiama kaip buvo rašyta tuo laiku.